

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscrise nu să înapo-
lază.

Două cuvântări academice.

II.

Părăsind atmosfera nervoasă și agitată, ce o creiază cetirea discursului domnului Zamfirescu și trecând la răspunsul indirect, pe care, dedragul restabilirii adevărului, i-l dă d. Iorga, un spirit de demnitate ne captivează dintr'un început. Toată pleava și tot jocul de vorbe și pretenții ale boierului, improvizat ca teoretician lingvistic și estetic, se spulberă. Toată indignarea noastră ni-se potolește când o minte ordonată, un iubitor de adevăr și un sentiment atât de profund, pornește, cu toată convingerea omului de adevărată știință, să răstoarne, cu o singură constatare, tot castelul de hârtie și întreaga incoerență a nepotului lascarizilor:

„Cultura românească e una și singură. Trebuie să aibă aceleași forme exterioare același stil, dacă nu același vocabular și aceleași întorsături sintactice. Dar poporul românesc, care se opate mândri cu aceea ce găsește în graiul deosebitelor provincii atâta bogăție de cuvinte, de o neprețuită valoare în poezie și atât de originale figuri în locuțiunile ce se păstrează în fiecare colț din Românie, nu trăiește pretutindeni în aceleași condițiuni politice și sociale. Scăderea mare, ce rezultă din aceasta, se compensează însă literar, cultural și moral prin varietatea de inspirație, pe care puține popoare o pot avea în același grad”.

Sublinierile din ideea fundamentală a cuvântării domnului Iorga le facem noi.

pentru ca să arătăm, cât de zdrobitoare și osânditoare este această concepție istorică, față de excursiile întortochiate și de șurubăriile matematico-metafizice ale colegului său. Simplu și categoric, d. Iorga în această formulă a sa, ne fixează tot temeiul, pe care s'a răzimat în trecut și vor trebui să se razime și în viitor evoluțiile noastre culturale. Temeiul acesta firește trebuie să fie principiul unității. Prin urmare este falsă orice pornire a unora de a încerca să elimineze din literatură și din formarea limbei literare unitare: tot ce este neaoș românesc, luat din popor, tipuri și moravuri din toate provinciile noastre și locuțiunile cu toate coloraturile lor locale. Modul cum d. Iorga acordă în această definiție o importanță specială „varietății de inspirație”, înseamnă că d-sa este contrar principiilor sectare, al importațiilor și monotoniei corupțiilor curentelor străine și respinge multele manii de știrbire, propagate de intelectuali iperzeleși în privința caracterului de unitate cu mișcarea din alte provincii. Astfel și afirmația dlui Zamfirescu, că „o literatură ardelenescă nu este cu puțință”, rămâne pur și simplu o mică frivolitate.

Profitând apoi mai pe larg de prilejul ce îi se dă, d. Iorga dă problemei sale mai întâi o îndreptățire istorică și, în pagini curate și pline de cuviință, arătând meritele și cruțând susceptibilitățile, ne înșiră figurile mai vechi de muncitori culturali ardeleni, trecuți pe pământul României. Autorul ne face să înțelegem, că cei dintâi dascăli ardeleni, cari s'au dus „să învețe carte” pe cei amenințați de gre-

cizare, nu aveau de loc metoda dlui Zamfirescu de astăzi, ci, din potrivă, o carte românească, într'o limbă curată. În familiile boierești de atunci, cei dintâi, cari au sădit cunoștințele „proastei limbi țărănești”, au fost dascălii noștri de aici, cari au tăiat întâia brazdă: în afară de Lazăr, o figură simpatică și cunoscută ca Aaron Florian, Marcian cel „blând ca un adevărat pedagog și totuși autoritar ca un comandant de oaste”; bătrânul Densușianu și în special Ioan Maioreșcu, „fecior de țăran din Maieri”, care cel dintâi se ridică în privința „castei aristocrației, crescute grecește și franțuzește și înghesuită de superficialitate, trăgând în prăpastie nația întreagă”. Articolul acesta a fost întâiul apel la lupta pentru o bună limbă românească și d. Iorga ne dă și de data asta o serie de amănunte asupra exagerărilor, petrecute în urmă, în conflictul dintre latinistii lui Laurian pe de-o parte și poporanistii lui Kogălniceanu pe de alta. Ceea-ce ne spune aici d. Iorga despre episodul, urmat apoi în „războiul limbilor” dintre cele două provincii este o dovadă strălucită de obiectivitatea critică a dlui Iorga, căci vedem cu bucurie, că d-sa nu usează de mijloacele atâtor istorici-literari incorigibili și ale atâtor esteți și filologi metafisici, cari în interpretarea memorabilei încâierări lingvistice se întrec în satire la adresa ardelenilor. Intervenția obiectivă a lui Barițiu și cumpătul lui Kogălniceanu sunt contribuții nouă la înțelegerea, în spiritul vremii, a acestei războiri, pe care d. Iorga o încheie cu aceste rânduri: „Astfel se isprăvi cel dintâi războiu cu Ardelenii.

Curențe de idei în literatura Ardeleană dela 1848 până în zilele noastre.

De Octavian Goga.

(Urmare).

Trecutul glorios al unui neam pentru care prezentul e vitreg și viitorul trebuie să fie mai bun, originea noastră dacoromanică, iată cel mai puternic leit-motiv din simfonia acestei vremi. Istoria și filologia și pe urma lor literatura și-au lat mâna, ca să zugrăvească înaintea sufletelor lescurajate icoane strălucitoare. Mândrii îi trebuia un razim, care să șteargă în conștiința bștei urmele unei umilinți istorice, de aceea o hii trebuiau să privească departe spre strălucirea minunată a vulturului roman. Nu era aceasta rețea potrivită pentru a se da cuvânt micilor ureri din jur de noi, erau zile de praznic, când se spuneau vorbe mari, se îmbrăcau vestminte de sărbătoare și cântăreții amuțindu-și îndemnul lor coborau pe strune mărirea strămoșilor.

Glasul de aramă al lui Mureșanu cântă:
„Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume,
Că 'n aste mâni mai curge un sânge de roman
Și că 'n a noastre piepturi purtăm cu fal' un
[nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian”.

Aceste rînduri cu maiestatea lor oglindesc atât bine nota vremii, când prefecți, tribuni și centuroni duceau la bătaie legiunile de lănceri, când vătașii deslușeau din cărți pe urmele lui Petru

Maior descendența noastră latină, când Cipariu își croia teoriile lui asupra limbei literare. Toate fibrele sufletului românesc erau pătrunse la acest timp de imagina strălucitoare a împăratului roman, care se ivea ca o arătare a mândriei desgroate în toate slovele scrisului românesc. Nu-și căutau în ei înșiși justificarea... Erau atât de minunate aceste moaște, atât de fermecător trecutul pe care-l luminau, în cât robeau cu totul ochii privitorului. Astfel literatura a început să ne deie cântece de slavă, imnuri de preamărire. Negreșit, că în această sărbătoare îndelungă glasurile au oboșit cu vremea, accentele înrudite s'au pierdut într'o monotonie fără relief și sinceritatea inspirației a secat. Corul de cântăreți mărunți, șirul destul de lung de *poetae minores* veniți în urma lui Mureșanu ne-a lăsat o moștenire fără preț.

Dar mai era o împrejurare de mare importanță izvorită din același cerc de idei prin care se îndruma într'o direcție greșită și se curma avântul unei mișcări literare. Era chestiunea *limbei literare*. Cipariu în ale sale „Principii de limbă și scriptură”, sub influența ideilor curente pornind din principiul că „limba română, ca dialect italian, la începutul arătării ei în Dacia fu cu mult mai curată în formă și mai avută în cuvinte române de cum este astăzi”, — a început o nobilă străduință să înlăture slavonismele și alte elemente străine cari s'au introdus cu vremea în graiul nostru. În munca lui sprijinită de o înaltă erudiție și favorizată de spiritul general al societății, el să năzuia să șteargă din corpul viu al limbei „ranele crucificiunii ei” urmând programul de „a reînșufleți moartele, uitatele, pără-

sitele forme, însemnări și cuvinte”. — S'a început deci opera vastă a „purificării” care a înlățuit dezvoltarea literară decenii întregi.

Mișcându-se deci într'un cerc impropriu de inspirație și folosindu-se de o limbă improprie, literatura care se făcea la noi pe vremea absolutismului austriac până după anii 70 în proză și poezie nu poate răspunde decât unor exigențe prea rudimentare.

Un naționalism ieftin povățuia condeiele cari se pierdeau în tirade de proslăvire a gloriei române, o lăudăroșie bombastică a fișa zilnică figura lui Traian, poezia se aservise tuturor evenimentelor zilnice pe cari le comenta în accentele răsunătoare ale unui falș retorism. În puzderia de novele din coloanele „Familiei” sau din „Amicul familiei” se vorbea de curtea lui Decobal, se făureau povești fantastice cari se desfășurau între zidurile Sarmiseghetuzei, se țeseau istorii răsărite din romantismul exagerat al vremii, ori în cel mai bun caz săte-o idilă de amor a unui pretins păstor făt-frumos cu te miri ce contesă ungu-roaică. Nimeni nu se gândea însă să-și coboare privirea la cei din jur, să așeze pe hârtie crimpele din sufletul mulțimii care se agită în întunec. Oamenii aceștia erau trașnic de presbiți, prin ochelarii trandafirii ai vremii lor nu puteau vedea decât departe. Figura cuminte, cu judecata slobodă și cu graiul curgător, fața luminată de înțelepciunea bătrânească a țaranului nostru nu se vedea la aceste banchete, unde într'o limbă neînțeleasă de el se spuneau tot felul de profeții care de care mai împodobite. Și dacă se ivea arare, era mai mult desbrăcat de rostul lui firește, împopotat cu panglici tricolore, un fel de figură de carne-

Pornit dela Moldoveni dela vederi drepte, el se înrăise prin acele apucături de despreț boieresc față de dascălul plătit (din Ardeal! Red.) față de țaranul de sânge inferior, apucături, cari constituie o pată în toată cultura noastră mai veche, dincoace de munți”...

Al doilea război, cel cu „Convorbirile literare” îl cunoaștem cu toții și noi, căci este de dată mai recentă și știm să apreciem influințele regeneratoare ale polemicilor dlui Maioreșcu în potriiva limbei ziarelor ardeleni de odinioară. Remarcăm însă, că în credința dlui Iorga despre Bărnuț, căruia îi consacră un pasaj de o caldă pietate, spiritul de dreptate istorică iarăși a săvârșit o faptă frumoasă.

Și acum scriitorul culturii noastre intră în epoca nouă și reia punctul, din care a plecat discuția. Continuând expunerea relațiunii noastre de reciprocitate culturală, arată cât de puțină literatură reală s'a făcut la noi, cu toate că stilști buni, ca „smeritul călugăraș Clain”, Lazăr, Baritiu și Mureșianu aveau talentul scrisului limpede. Și ceea ce se dorea mai mult în epoca aceea, era, pe cum scrie d. Iorga: „era o literatură ardeleană proprie, în formă general românească și cu inspirație pronunțată locală. Așa se îmbogățesc și câștigă un neconținut interes literaturile cele mari în cari, ori cât de departe ar fi mers perfecția formală a manufacturii dibace, nimic nu e salutat cu un mai sincer entuziasm decât o nouă revelație de sinceritate, dela un om izolat, dela un ținut răsleț”...

Se ivește d. Slavici, căruia, zice d. Iorga, „îi va rămânea marele merit de a fi fost cel dintâi scriitor specific ardelean”. Analizându-i apoi subiectele și limba, populare, îi ia apărarea față de „estetismul care pierde de langoarea lui Narcis” și spune câteva adevăruri crude la adresa cunoscuților critici bucureșteni, a căror „eleganță” se revoltă împotriva „trivialității” presupuse ale acestui prozator.

Apare Coșbuc și d. Iorga îi relevă, cu deosebită atenție, tocmai „Nunta Zamfirei”, despre care afirmă, în opoziție cu d. Zamfirescu o respinge consant și o comită să amestece motivele vieții românești de astăzi cu icoanele înviate ale vechilor basme”. Și, cu ocazia asta, trece în revistă literatura cea mai tânără, la tocmai aceea, care a fost mai mult insultată în celălalt discurs. Vorbind de actualitatea, pe care d. Zamfirescu o respinge consant și o combate ca fiindu-i prea „sensorială”, iată ce credințe mărturisește d. Iorga:

„Doi scriitori ardeleni stau astăzi în fruntea literaturii tinere din Ardeal: d-nii Octavian Goga și Ioan Agârbiceanu. Amândoi au adus o notă nouă, sinceră și simpatcă. Multe elemente din operele lor sunt comune, și istoricul ca și criticul drept recunoaște cu plăcere respectul față de tradiția națională și religioasă, simțirea pentru scopurile cele mari ale ființei neamului nostru și o adâncă iubire pentru cei mici, cei nerăsplățiți și cei muncitori. În acest sens s'a desfășurat până la un punct poezia unuia și talentul de povestitor al celuilalt. Nota națională, socială, patriarhală și țărănească... corespunde cu toate condițiile de viață din acel ținut românesc.”

Continuând apoi să arate meritele acestor doi scriitori, d. Iorga amintește de literatura rusească modernă, a lui Turgheniev, Tolstoi și Dostoievski, care și ea s'a înnoit prin preocupări de acestea. Iar cuvântarea d. Iorga și-o încheie cu un vizibil veto împotriva adversarilor literaturii noastre tinere, de talia d-lui Zamfirescu:

„...literatura ardelenilor va rămânea câtă vreme se va păstra, fie și în ciuda noastră, bunul lor simț, care e una din cele mai mari însușiri ale acelei țărâni românești de peste munte, ca și a țărâniilor noastre în de obște. Și noi trebuie să

ne bucurăm de asta, pentru voalarea scrisului românesc!...”

Iată dar, cum rămânem acum cu „principiul autonomiei individuale, care nu admite concesiuni mulțimii și nici inspirații dela ea”, pentru care d. Zamfirescu și-a rostit glasul său în pustiu! În fața acestei cuvântări, clare ori cărei minți, a d-lui Iorga, cine dintre cetitori nu va vedea calea bună, pe care suntem și trebuie să înaintăm? Și datoria noastră de cronicari ai vremii ne îndeamnă, să fim recunoscători d-lui Iorga, că într-o instituție culturală înaltă, unde idealurile naționale în cultura noastră unitară sunt uneori atât de violent atacate, d-sa se ivește ca un drept și neiertător judecător.

Schimbare în situația politică. „Budapest”, organul lui Kossuth, publică în numărul său de azi un articol despre situația politică, anunțând apropiata dizolvare a parlamentului. Organul fostului ministru de comerț este informat că ministrul-președinte contele Khuen Héderváry va fi primit, zilele aceste, în audiență de către Maj. Sa și cu acest prilej va propune ajurnarea Camerei deputaților dela 10 până la 20 Septembrie.

În răstimpul acesta va căuta să ajungă la înțelegere cu opoziția, iar dacă tratativele nu vor avea rezultatul dorit, va ajurna Camera pe alte 6 săptămâni, ca în Decembrie să dizolve parlamentul și să publice alegeri noi.

Înainte de dizolvare, contele Khuen va cere Camerei votarea unei indemnități bugetare. După dizolvare, Maj. Sa va lua în persoană în mână rezolvirea crizei, însărcinând cu alcătuirea noului cabinet pe un bărbat politic, care dispune nu numai de majoritate, ci și de forță morală.

Sedința Camerei. Opoziția a îngăduit azi să se vorbească la proiectele militare.

A vorbit guvernamentalul Antal Géza, atacând opoziția și arătând că în campania electorală toți șefii opoziției de azi au condamnat obstrucția. Mâne, opoziția va relua obstrucția tehnică.

val, care în vorbe teliute după „principiile” lui Cipariu lăuda pe Mihai Viteazul...

Poezia urma aceeași matcă. Aron Densușanu cu strofele lui greoaie, purtând urmele influenței germane și nota covârșitoare a lui Bolintineanu, „Dorurile și suspinele” lui Zaharia Boiu ținute într'un ton dulceag și oratoric, Grozescu cu versurile lui sentimentale, „Noaptea carpatino” în cari I. C. Drăgeescu reînvia icoana lui Horia cu surle de triumf și chiote de alarmă, — toate aceste și multe altele sunt lipsite de sinceritate inspirăției, sunt împletituri de cuvinte răsucite cu slab meșteșug în umbra cărora temperamente lipsite de ori ce patimă, bunii burghezi greoi își duc tihnița lor viață gospodărească. Unul din acești — și nu cel mai lipsit de talent — C. Iustin Popfiu, care la 1870, în volumul său „Poesie și prosă”, își instrună lira preamărind virtuțile strămoșești:

„Dar cum în miezul nopții vezi stele de pe cer
Căzând într'ntunerec și-apoi în haos pier,
Astfel și nimbul nostru în ceață s'a 'nebinat,
Și falnica națiune, națiunea ce odată
Era regină lumii, de glorie 'neunjurată
În pulbere-a sa frunte regal' o a plecat”.

Tot dânsul strigă față de năzuințele guvernelor maghiare dușmane din vremea lui:

„Nainte dar la luptă, la lupta națională,
Români din Satumare, Arad și din Bihor,
Răspingeți cu virtute cercarea infernală
Tintită spre a stinge acest străvechiu popor”.

Un astfel de retor, mai lipsit de energia frazei, în schimb însă vorbăreț, neobosit la scris, când împins de un patos artificial, când alintat de copilăroase dulcedări amoroase, Iosif Vulcan, re-

dactează vreme de patruzeci de ani „Familia” care își face loc în cele mai multe case ale cărturării românești dela noi. În versurile lui cuprinse în „Lira mea”, apărute la 1882 e aceeași seninătate netulburată, aceeași veselă jubilară care nu mai conținește:

P'a mării seară dreptă
Românismul cel răpus,
Plin de fală urc'o treaptă
Cătră scopul ce și-a pus.
După secol de durere
Azi românu-i răsplătit,
Moș Trăian cu mângâiere,
Varsă lacrimi fericit”.

Se înțelege aici nu poate fi vorba despre nota utilității necontestate a acestor tiparuri cari cu toată stângăcia lor au propagat într'o societate înfiripată în pripă și lipsită de ori ce tradiții culturale dragostea de carte.

În acest timp în altă parte a românismului se urma o prefacere intensă a noțiunilor culturale, o luptă îndrăzneată de modificare a valorilor estetice și de îndrumare a limbei spre izvorul viu al graiului popular. În Moldova Mihail Cogălniceanu, acest bărbat de înaltă cultură literară și deosebit bun simț a pornit o serie de atacuri violente împotriva limbei și ortografiei cipariene, cerind întronarea în literatură a limbei uzuale, singura care e chemată să exprime frământarea sufletească a unui popor.

În această luptă care se întetește trezind tot mai multă patimă și provocând o instrăinare a cărturării de aici de reprezentații literelor româ-

nești în principatele unite, a rămas biruitor Kogălniceanu, pe partea căruia era adevărul și cătră care se ridicau glasuri de mulțumire, ca cel al moldoveanului Rusu: „Dă-ne idei multe și bune în limbă proastă și cetitorii te vor binecuvânta... Hristos nu a spus oare că vorbește pentru proști și lipsiți? Vorbă nu în limba fariseilor și cărturarilor, ci în limba lui Petru Pescariu”...)

Paralel cu criticismul inaugurat de Kogălniceanu și susținut cu vremea de mai multe minți limpezi, literatura îndrumată de Alexandri spre limba țaranului împrumutase o notă mai firească, căutându-și inspirația într'un cerc de sentimente și idei cu mult mai apropiat de sufletul nostru. În locul gloriei dacoromanice a început să desgroape lira poetului slavatrecentului românesc, vitejia domnilor munteni și moldoveni, balade haidecești și cântece patriotice. Din Occidentul inspirat de ideile generoase ale unui larg umanitarism acest fiu de boier adusesse o dragoste pentru cei obișduiți, cari l'au fermecat cu frumuseța graiului și cu plasticitatea poezii lor. Astfel au început să se ivească țărâni în poezia lui Alexandri, niste țărâni rumeni, țărâni de Dumineca, veseli, sănătoși, mânănd boii plăvani câte șase la carele lor ferecate, niște țărâni văzuți de departe dintr'un vârf de munte, ori cel puțin din balconul caselor boierești, unde se urzeau cântecele fericitului bard. Cu toate aceste însă, literatura lui Alexandri, susținută de-un real talent fecund nu putea trece fără a lăsa urme binefăcătoare în literatura ardelenescă.

*) N. Iorga: Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea, vol. III, p. 230.

Serbările culturale dela Blaj.

Ședințele continuative ale societăților culturale. — Alegerea noului președinte. — Serbătorirea d-lui Nicolae Iorga. — Teatrul. — Plecarea.

„Mănăstirea Argeșului.”

Celebra compoziție a maestrului Iacob Murașanu a avut un succes din cele mai strălucite. Cântările principale au fost susținute de: dna Murașanu (Ana), Corfescu (Manole), O. Muresan (Gru-Vodă), V. Popovici (narratorul) și Ionel Murașanu (Ciobanul). Atât acești artiști ai noștri și corul măiestrului au făcut totul pentru ca spectacolul atât al amănuntelor cât și al ansamblului să fie perfect. Scena aranjată feeric, costumele cătărețelor, decorul de scenă, în special al dlui Corfescu, au impresionat publicul, în număr de aproape 5 6000 de oameni și au stors aplauze călduroase. După concert a urmat balul festiv din sala gimnastică. Silințele dlui Niță Vancea de asemenea, zelosul președinte al comitetului pentru petreceri n'au putut să învingă enormele aneuri care s'au ivit cu marele număr al oaspeților. Măștile au fost nevoite să se împartă și o parte să fugă în sala cea mare a hotelului „Unirea”. Dar și așa partea cea mai mare n'a apucat să joace, nici măcar să vadă pe dansatori. Despre concerte, petreceri, după cum am mai spus, vom da în curând impresii.

Sosirea d-lui Iorga.

Marele dascăl al nostru, d. Nicolae Iorga a sosit Marți noaptea cu trenul expres în societatea soției d-sale. La gară a fost așteptat de un grup de entusiști. A doua dimineață a vizitat mormântul regretatului său prieten Augustin Bunea, depunând o jerbă de flori. Fapta aceasta a d-lui Iorga, care e obiectul celor mai înalte manifestări aici, a impresionat toți.

Telegrama adresată d-lui Stroiescu.

Biroul „Asociațiunii”, a trimis binefăcătorului Vasile Stroiescu următoarea telegramă omagială:

Adunarea generală a Asociațiunii serbându'și la Blaj jubileul ei de 50 ani, sub conducerea părintească a tuturor arhierilor români din patrie, vă rugăm să vă zecilor de mii de cărturari și țărani, într-un fel în acest vechi oraș al culturii românești, a cărui cu o însuflețire nemărginită să vă exprime sentimentele sale de grațitudine pentru generoasele binefaceri cu cari d-voastre sprijiniți năzuințele culturale ale poporului nostru. Când implinim această datorie sufletul nostru care vă va răsplăti totdeauna o căldură recunoștință, mulțămescându-vă Dumnezeu că prin rostul d-voastre a dăruit țării noastre un neam, în niște zile grele, atât de puternic și de existenței naționale.

Prezidiul „Asociațiunii”
Andrei Bărcănu.

Ziua a treia.

Blaj, 29 August.

Ședința a doua a societății de teatru.

Ședința se ține îndată după orele 10 în sala gimnastică. Dl Goldiș, deschizând adunarea, ține să aducă mulțumiri artiștilor români cari au venit să înalțe nivelul cuvenit serbărilor. În special salută, în meni călduroși, pe artiștii „Teatrului Național” Aristiza Romanescu, pe dl Petre Liciu, pe dl Bărcănu și pe Nicu Corfescu. Profesorul blăjan Augustin Caliani cetește raportul ședinței trecute. În clipa aceasta sosește dl Iorga cu dna, în clipa aceasta izbucnește în aplauze, se scoală și îl îmbrățișează cu o însuflețire viforoasă. Dl Iorga vine de se așează pe scaun îndărătul scaunului prezidențial. Aclamațiile se înnoiesc. Raportorul comisiunii pentru înscrisurile societății noi, directorul gimnaziului din Blaj, Dr. Ambroziu Cheșan cetește lista noilor mem-

bri fondatori, pe viață, ordinari și ajutători. În total, noii membri au contribuit cu 4720 coroane la averea societății.

Raportorul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului casarului, lipsește și astfel urmează raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului general al societății, dl Dr. Valer Braniște. Dsa arată că activitatea desfășurată de societate a fost anul trecut neobișnuit de importantă, pentru că între altele, a lărgit statutele, deschizându'și un mai larg teren de muncă. Multă vreme societatea a avut singurul scop să adune fondul necesar pentru înființarea teatrului. De acum înainte, însă, ea va avea ca țintă prelevantă înscrisurile teatrului românesc. Un curent de nervozitate, ce s'a remarcat în anii din urmă frământând spiritele, a grăbit termenul unei activități cu acest scop. Face pe scurt istoricul anilor din urmă. Începând dela adunarea din Năsăud, pentru comitet, a fost o preocupare de competență lărgirea statutelor. Lucrările pregătitoare s'au remarcat în împărțirea de burse, în sprijinirea literaturii dramatice dela noi, în ajutoare pentru colectarea melodiilor și a celorlalte comori din popor. Chiar la începutul acestor lucrări pregătitoare, a observat comitetul că e în primejdie să depășească hotarele impuse de forțele materiale ale societății. De când însă a venit în fruntea societății dl Dr. Ioan Mihu (trăiască!), comitetul s'a apropiat cu pași repezi de ținta lui mai nouă. Nu se știe dacă un demers la forurile competente va putea să aibă rezultatul dorit. Dl Mihu a depus toate silințele și anul trecut a și izbutit să obțină modificarea statutelor. Statutele, acum, încuviințează o mai mare libertate pentru lucrările pregătitoare. S'a spus cu doi și numărul membrilor din comitet. Societatea va da mai multe burse, va împărți premii pentru piese bune, va sprijini una sau mai multe trupe ambulante, va împărți premii și ajutoare între cei cari își vor da concursul la lucrările pregătitoare ce se vor face în vederea teatrului românesc.

Între restricțiunile impuse de guvern e și că bursele numai supușilor unguri se pot da. Societatea va putea, apoi, sprijini numai trupele, cari au, dela ministrul de interne permisiunea de a juca teatru în Ungaria.

Roagă adunarea să aprobe modificarea, în sensul arătat. În ce privește „planul de acțiune” fixat pentru zece ani, acest plan expiră în anul viitor. Acum doi ani comitetul a primit însărcinarea să elaboreze un nou plan de acțiune. Noul plan s'a distribuit membrilor, pentru că să'l studieze. Data fiind împrejurarea că averea Societății a trecut azi peste o jumătate milion și că până în 1922 — până la jubileul ei semicentenar averea aceasta poate să sporească la un milion, avem speranțe că până la înființarea teatrului românesc nu mai avem decât un deceniu de străduinți.

Raportorul vorbește apoi de fondurile speciale ale societății, cari au de asemenea menirea de a spori averea ei. Ajutoarele se vor da alternativ, din aceste fonduri.

În ce privește activitatea comitetelor filiale, sunt toate încă în stadiul începutului. O activitate multămitoare au desfășurat numai comitetele din Beiuș și Deș. Trebuie să se ție cont pretutindeni de împrejurările speciale ale țării și să se întocmească activitatea comitetelor așa, ca să fie cât mai rodnică. Bursierii au fost dd. Mărcuș și Crișan (trăiască!). Concertele din seriile trecute au dovedit că bursele s'au dat unor oameni vrednici. Ajutoare s'au dat d-rei Voileanu și d-șoarei Marioara Dima (trăiască!). Raportorul improspătează aici partea referitoare din raportul general.

Roagă adunarea să aprobe planul de acțiune și propunerile speciale. Controlor e propus d. Gh. Dima, căruia i-se fac ovății.

Adunarea prin sculare cinstite apoi memoria lui Procopie Casotti binefăcătorul Societății. Dl Dr. Constantin Pavel, raportorul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului casarului,

spune că raportul a fost aflat în cea mai bună ordine.

Dl Goldiș propune ca adunarea să lase în sarcina comitetului fixarea locului pentru viitoarea adunare generală.

Se citesc telegramele omagiale cari au sosit de ieri până astăzi.

Dl Gavril Precup prezintă propunerea specială, ca să se dea o bursă specială pentru un tânăr, care va studia jocurile noastre naționale și va propaga aceste jocuri „Comitetul să vie în cea mai apropiată adunare cu o propunere în această privință”.

Președintele anunță că dl N. Iorga va tipări o bibliotecă a autorilor noștri dramatici, începând seria cu operele dramatice ale lui Alexandri și că din fiecare număr va dăruia Societății 200 de exemplare. Publicul aclamă cu frenezie pe dl Iorga.

Urmează conferința dlui Horea P. Petrescu, profesor în Brașov, care a tractat vre-o câteva puncte cardinale, cari se impun în zilele noastre, referitoare la publicul nostru și ținuta sa față de problema trecutului nostru, a mișcării pornite. După o scurtă analiză a stărilor grele culturale trecute, aflând astfel adevărata cauză a stărilor mișcării în trecut — citează cazuri concrete 1) vorbiri de deputați români, 2) reprezentații teatrale jucate în românește de trupe nemțești — analizează ce s'ar putea face acum pentru teatru.

Trece în revistă ce face străinătatea, mai cu seamă Germania și Franța. Cere publicului mai multă comunicațivitate la aprecierea pieselor teatrale. Accentuiază că numai perseveranța pe o cărare bine apucată poate să ne aducă la ținta dorită.

Conferința se va publica în curând și va apărea și în broșură.

Conferențiarul a fost răsplătit cu prelungi aplauze.

Ședința a II-a a „Asociațiunii”.

Alegerea președinților.

Sala de gimnastică se umple de lume la orele 3 d. a. Apar la această ședință iarăș arhierii, în frunte cu mitropolitul Mihali, după ce mitropolitul Mețianu a plecat la Sibiu încă ieri. La intrarea lor în sală arhierii sunt primiți cu salve de aplauze. Lumea e nerăbdătoare și așteaptă cu viu interes evenimentul ședinței: alegerea noului președinte.

D. Bărcănu deschide ședința, constatând că și de data asta avem norocirea de-a saluta în fruntea adunării pe mitropolitul Mihali și pe episcopul Radu.

În cuvântul d-sale de încheiere d. Goldiș remarcă întâiu că cu ocazia serbărilor s'a afirmat solidaritatea noastră națională, s'a dovedit dragostea noastră pentru popor, care formează singura noastră clasă și, în sfârșit, s'a reliefat înțelegerea ce avem pentru adevărul „prin noi înși-ne”. Aceste sunt cele trei principii propagate de cel mai mare bărbat al neamului nostru, bărbat, care se află acum în mijlocul nostru.

D-lui Iorga i-se fac entusiaste manifestări de simpatie.

Lumea îl aclamă pe d. Iorga.

D. Ion Lăpădat, în calitate de raportor al comisiei bugetare, — care s'a constituit sub președinția d-lui Dr. Nicolae Oncu —, spune că socotelile au fost găsite

în ordinea cea mai perfectă. Fondul general a crescut între altele și din două sume extraordinare și anume din cele plătite de dd. Bârseanu și P. Cosma, drept răscumpărare a burselor ce primiseră pe vermuri. (trăiască!). Propune ca adunarea să ia aceasta la cunoștință cu recunoștință.

Părintele Ștefan Roșian, în numele comisiei pentru membrii noi, — care s'a constituit sub președeația d-lui I. B. Hodoș director de bancă. Mulțumită momentelor mari din șirul serbărilor s'a înscris un respectabil număr de membrii, adăugând la averea „Asociațiunii” 8230 cor. plus 8 acțiuni, în total 9230 cor.

În vreme ce se dă cetire listei lungi a noilor membri intră dd. Goga și Vlaicu cari sunt primiți cu o grindină de aplauze, cari nu mai vor să contenească. D. Roșian continuă să citească numele noilor membri pe cari din când în când lumea le subliniază cu aplauze. Deosebit de multe aplauze a stârnit numele d-lor I. Maniu, Șt. Pop și Al. Ciura. De încheiere raportul îndeamnă să ținem la „Asociația” care cine știe dacă nu va fi singura noastră școală în viitor.

D. Bârseanu mulțumește tuturor cari s'au înrolat sub steagul ei și dacă sunt cetățeni ungari roagă adunarea să-i ia la cunoștință. Salută apoi pe inginerul Vlaicu, căruia i-se fac deosebite ovații.

Intră d. Iorga, pe care d. Bârseanu și publicul îl salută călduros. D. Iorga a înălțat cel mai mult prestigiul neamului nostru, înălțându-ne și pe noi în slava în care se află. O grindină de aplauze acoperă cuvintele d-lui Bârseanu și sala fierbe vreme de minute întregi.

Alegerea de președinte.

Raportorul comisiei, pentru alegerea de președinte, d. Dr. Șt. C. Pop, spune că sarcina comisiei a fost ușoară, pentru că dela moartea fericitului Iosif Șt. Șuluțu neamul românesc un singur nume poartă pe buze, pe acel al d-lui Bârseanu și comisia care s'a constituit sub președeația prepozitului I. Micu Moldovan îl propune cu tot entuziasmul. În scaunul de vicepreședinte propune pe canonicul Dr. Vasile Suciu. Amândorora li-se fac prelungi și entusiaste manifestații de simpatie.

D. Bârseanu declară că primește sarcina și că se va năzui s'o poarte cu cinste. Declară pe canonicul Suciu ales vicepreședinte și crede că împreună cu sprijinul luminat al acestuia va putea să facă față datoriei ce li-se impune.

D. Dr. Vasile Suciu spune că încrederea l-a ajuns fără de veste. Spune că și-a făcut studiile în leagănul neamului (la Roma) unde a învățat să-și facă datoria. Se simte însă slab și își pune încrederea în genialele însușiri și concepțiuni ale președintelui.

Se ridică mitropolitul Mihali într'un ropot de aplauze: Felicită „Asociația” pentru buna alegere ce a făcut. Le dorește

o activitate la înălțimea zelului lor. Despre canonicul Suciu spune că a desfășurat de când e în Blaj o deosebit de bogată muncă, dovedește înalte și prețioase însușiri. Mulțumește adunării și în numele bisericii pentru alegerea asta și nu regretă că arhiepiscopul pierde o parte din forța de muncă a alesului.

D. Dr. Ștefan C. Pop: Salută pe noii aleși în numele poporului român. *Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango* să fie lozincă lor cea de un înțeles atât de vast.

De încheiere președintele improvizează un prea frumos și avîntat cuvînt de bun rămas, care face o impresie adîncă în sufletele tuturor. Remarcă momentele mai însemnate ale serbărilor: participarea arhiepiscopilor, sborul lui Vlaicu, prestațiile artistice, prezența atîtor oaspeți ilustri din România și armonia desăvârșită care a stăpînit pînă la sfîrșit. Mergînd acasă — ne spune d. Bârseanu — să propagăm spiritul păcii și al iubirii frățești. Să învățăm, că în fața superioarelor interese de neam, trebuie să dispară orice divergențe dintre noi și să ne unim într'o activitate rodnică spre binele neamului. Adunările au fost excepțional de bine reușite și ar trebui să fie totdeauna, *căci situația noastră generală încă este excepțională...*

Cuvintele d-lui Bârseanu stârneau un nemai văzut entuziasm. Lumea aclamă pe Iorga, Vlaicu, Goga și pe d-sa, și furtuna de entuziasm nu mai contenește. Rar s'a văzut, ba poate niciodată nu s'a văzut o mai mare însufletire.

Viitoarea adunare generală, a rămas s'o hotărască comitetul central. Pînă acun Asociațiunea a primit invitare numai dela despărțămîntul Orăștii-Mari.

Înainte de a părăsi sala lumea voiește să-l audă pe d. Iorga, i-se spune însă că pașii necesari ce s'au făcut pentru o permisiune în această privință nu s'au putut face la timp. Lumea înțelege și renunță cu vii regrete la împlinirea dorinței sale.

Expozițiile.

Expoziția de pictură.

Gratie d-lor F. C. Domșa și tânărului Nicolae Pop, din prilejul serbărilor jubilar ale Asociației, s'a improvisat și o expoziție de pictură. Cele expuse aici, cu puține excepții sunt toate începuturi timide, altele naive. Se putea aranja o expoziție frumoasă, de pildă, din pictura bisericească a pictorului Smigelschi, apoi din alte pânze de ale pictorilor dela București. Dar în timp de o săptămână se poate face prea puțin. Căci se știe pictorul Smigelschi trăește la Roma, pentru studii, iar Bucureștii, firește, încă sunt departe de noi...

Dintre celea 50 pânze câte s'au expus, se remarcă atât prin originalitate cât și prin arta ce-o răsfrîng, pânzele tânărului Nicolae Pop, originar din Tohanul vechiu de lângă Brașov. D-sa, după cum îmi spune, a mîntuit o academie de artă decorativă dela noi. Băiat de talent, după părerea mea, tânăr dat uitării din partea obștei

noastre atât de certată cu arta. D-sa ne expune 4 tablouri mari: *Carul cu 4 boi în zi de vară, Castelul dela Râșnov, Din Țara Bârsei, Asfințit de soare*, apoi desemnuri (6 studii figurale) dintre cari unele au fost premiate de academia din Pesta.

Profesorul de desen F. C. Domșa ne expune 2 pânze mai de seamă: *Hristos și Madona*, o mixtură de stil bizantin și modern. Apoi portretul real al mamei d-sale, o smerită maică preuteasă. Dl Domșa a întipărit acestor opere un frumos și prea remarcabil talent.

D-șoara Lucia Vici, fiica profesorului pensionar Alexiu Viciu, ne pune spre vedere o pînză: O moară, într'o regiune romantică, pare-ni-se din Holanda, care aduce mult a fi o copie bine reușită. Apoi mai dă portretul lui Ilarion Papiu, de asemenea o copie, încă neterminată.

Dl Vlădăreanu, un amator al picturii, un diletant, de profesie contabil la „Albina” din Brașov, are un *peisaj din Neapol*, care se vede a fi o copie scaldată într'o lumină bogată, o copie și dacă nu palidă, nereală după multe peisaje cari se execută în străinătate. D-sa mai are încă vre-o 12 bucăți mai mici, dintre cari cele mai multe par a fi copii.

Delicata d-șoară Mărioara Maior, fetița dlui Ion Maior, administr. domeniului mitropolitan, expune două peisaje admirabile, două nopți cu lună plină, cari îți reamintesc cuvintele lui Eminescu: „argint e pe ape și aur în aer...” Nu ca să fiu indiscret, dar mi-se pare că penelul dlui Zeiller, a creat mai mult această pînză, căci d-șoara Maior e eleva dlui Zeiller. Ori cum, pânzele acestea sunt pline de poezie, sunt fascinătoare și poartă nota originalității.

Dl Zeiller are 3 modele de pictură pentru cupole, și după miniatura acestor sfinți se observă, că dînsul e ucenicul lui Smigelschi în pictura bisericească.

D-șoara Rozica Căpușan are o copie, admirabil reușită; *Faun*, după Benczur, pictorul ungar.

Aceste sunt pânzele mai de seamă expuse la expoziția de pictură, celelalte sunt copii sarbede, incolore...

Expoziția atelierului de țesături națională din Orăștie.

Ai impresia că ești într'un mic eden. Colo într'un colț un ștergar potrivit frumos, par'că e un flutur, care întinde aripele să zboare. Lângă un tetrapod îmbrăcat în țesătură națională, stă o odăjdie, ce pare a fi un preot, iar lângă acest duhovnic, o copilă cu pletele blonde, cu ochii albaștri, cristalini, cu opinci — e elevă din atelierul de țesătorie din Orăștie — îți face impresia, că e un mic arhangel ce cădelnițează în templul acesta sfînt.

Expoziția stă mai mult decît din 500 bucăți, covoare, fețe de masă, ștergare, cămăși, odăjdi, etc., dintre cari trei covoare mari sunt vîndute doamnelor Marilina Bocu (Arad), Veturia Lăpădat (Orăștie), Veturia Dr. Erdeli (Orăștie). Suava doamnă Elena Hossu a avut bunăvoința să-mi explice, că covorul vîndut dnei Bocu e după o mostră din Țară, mai veche de 100 ani, iar cel vîndut dnei Lăpădat e după un model din Binținți, comună natală a inginerului Vlaicu.

Tot grațioasa dnă Hossu mi-a spus că o odăjdie țesută în atelierul din Orăștie a fost cumpărată de mai mulți țărani români, și că se va trimite în Indianopolis.

Expoziția despărțămîntului Blaj al „Asociației.”

La expoziția Asociațiunii s'a muncit cu sîrguință. E imposibil să nu satisfacă și cele mai subtile gusturi. Cine a privit obiectele expuse în cele 8 sale, sunt sigur, că e mulțumit cu știința, cultura, acestui unic centru românesc.

Voiu lua salele pe rînd:

1. *Expoziția școlară:* Aici sunt expuse desem-

Înscrierile școlare!

Fodor și Halász

Arad, Telefon 457. Lângă prăvălia de haine Neumann, Telefon 457.

Trusouri complete pentru băieți de internat. Pălării de băieți marca »Pikler« și fabricație englezească. Rufărie, calitatea întâi. Ciorapi articole de toaletă și diferite necesarii. — Prăvălie de primul rang pentru modă de bărbați.

Comande din provincie se execută prompt și conștientios.

nuri de ale liceanilor, busturi, cărți, până și caetele de ocupații. Și sunt toate aranjate după un bun sistem și cu gust.

2. *Secția istorică literară:* Sunt expuse manuscritele lui Samuil Clain, Bule, diplome. Colecția mitropolitului Mihali, a lui Cipariu, Ion Micu Moldovan. Tablourile lui Bariț, Inocențiu Micu Clain, David Urs de Marginea, Șincai, Vancea, și al Episcopului Radu etc. Toate frumos aranjate.

3. *Industria de casă:* Țesături de prin comunele vecinase, masă, pat, așternut, culme multicolore, un război, vârtelnițe, blidare, cu drept cuvânt îți face impresia că ești în casa unui fruntaș sătean de prin comunele noastre de pe Târnave.

4. *Industria de casă:* Ni-se pun spre vedere covoare cu motive naționale, perințe cusute de degetele fine ale drăgălașelor fetițe din internat. Chiar în fund un salon aranjat așa de drăguț, dă garanția că amabilele nostre dame din Blaj, și în aranjarea camerelor se apropie tot mai mult de ceea ce este frumos, artistic, românesc.

5. *Agricultură-Silvicultură:* Fel de fel de fructe, par'că ești în lumea bogată a lui Ceres. Poame, cereale, cartofi, napi, de toate vezi aici.

În fundul sălei „Oficiul silvanal arhidiecezan” expune un lup împăiat, împușcat în pădurea mitropolitană numită „Redin”. Doi vulturi uriași cu aripile întinse, împușcați tot în pădurile mitropolitane, stăpânesc această frumoasă și prea instructivă expoziție. Forestierul mitropolitan, dl V. Precup, ne înfățișează în această expoziție, viața plină de taine și poezie a pădurii: insecte, fluturi, scoarțe, bucăți de arbori, trunchiuri, paseri, ouă de paseri, cuiburi, plante, flori, semințe etc. Sunt expuse și aparatele de inginerie, trebuincioase pentru îngrijirea pădurii. O descriere amănunțită a acestei mici și totuși atât de sintetice expoziții ar reclama coloane întregi.

6. *Industria și comerțul:* Compactorul Ion Domșa, fratele părintelui Domșa, directorul ziarului „Unirea” ne arată câteva cărți cu gust legate de dânsul.

Inginerul I. F. Negruț, feciorul directorului preparandial, al dlui Negruț ne dă mai multe fotografii, de ale clădirilor proiectate de d-sa.

Emil Oltean zidar și măsar încă ne pune spre vedere ceva din zidăria sa.

Vechia tipografie a seminarului fondată la 1754 are cărți vechi și noi, cărți bisericești, clișee și alte multe ce cad în branșa tipografică.

Pe un perete am zărit, așa ca de pripas un tablou înduioșător; *Din suferințele noastre*, iscalit de pictorul Zeiller. Un duhovnic evlavios, cu capul descoperit și plecat, cu ochii închiși de atâta amar și rușine, cu brațele lăsate cruce, se miră de-o piatră, ce stă sfărâmată la picioarele lui. Poate se miră și nu-i vine să creadă că există mâni atât de profane, atât de demonice, cari să se atingă de semnul celei mai sfinte amintiri a neamului nostru, de crucea lui Iancu.

E frumoasă și înduioșătoare inspirația dlui Zeiller și noi îi aducem și cu ocazia aceasta mulțămitele cele mai sincere.

În fine atelierul de ornate a internatului expune odăjdii foarte frumoase.

Industria și comerțul: (Produsele membrilor „Societății meseriașilor din Blaj”).

Dl A. Bogdan, are o canapea frumoasă într'un baldachin roș. Brutarul P. Besoi, lucruri de brutărie. Mai au lucrări frumoase N. Mărgineanu, măsar, C. Gruța, măsar, I. Haneș, tâmplar.

În sala a 7-a sunt tot produse de ale meseriașilor din Blaj. Expun următorii: S. Besan, rotar, N. Ioanovici, lăcătar, E. Nicola, mecanic, S. Puia, faur, V. Barna, faur. Un băiat de 12 ani Ion Metean din Sambotelec, (lângă Cluj) expune un car, plug, război, locomobilă, sieri, toate din lemn și în miniatură. Cine știe dacă din băiatul acesta nu va deveni un al doilea Vlaicu, căci și Vlaicu cu lemnul a început, a trecut apoi la aramă ca să se înalțe în apogeu cu aeroplanul.

În sala 8-a expun următorii meseriași: A. Feneșel, cojocar, I. Simtion, franzelar, G. Comanici, curelar, A. Iclozan, cojocar, B. Barna, cojocar, I. Bărbat, cojocar, V. Solomon cojocar, N. Nergesiu, băcan, „Consumul”, T. Novac, comerçant, A. Ianza, ciobotar, V. Lujanschi, pantofar, N. Chicidean, croitor, N. Brumar, pantofar, I. Luca, pantofar, S. Băcilă, pantofar, I. Mircea, pantofar, N. Băciu, pantofar, V. Bindea, pantofar, D. Trifan, croitor.

Pe cei cari din greșală le-am trecut numele cu vederea îi rog să mă ierte.

Pe ambitul ce duce la muzeul liceului s'au putut vedea mai multe ilustrații mari, din cari dau pe cele mai interesante: Palatul din Korsabad, Lavrul din Paris, Peștera stalactitelor din Adelsberg, Colorado, Moșea din Cairo, Venezuela, Templul din Edfu, Memnon, Romul din Pisa.

(a. m.)

Reprezentarea teatrală.

Seara la orele 8 lumea se întrunește încodată în pavilionul serbărilor, ca să asculte pe artiștii noștri dela „Teatru Național”. Firește că reprezentarea a izbutit la culme, transportând publicul în sferile celei mai curate arte românești. Vom reveni într'un foileton special asupra acestei serii de poezie și artă.

S'au jucat piesele „Schinteia”, comedie într'un act de Ed. Pailleron și „Cuib de șoim”, poem dramatic într'un act, de I. C. Bistrițeanu. Atit geniala noastră artistă Romanescu cât d-na și d-nul Zaharie Bârseanu au avut unul din cele mai frumoase succese ale lor. D. Petre Liciu și d-na Romanescu au variat programul cu declamații.

Pavilionul era iarăș înțesat de lume. După reprezentare s'a improvizat o petrecere cu joc, care s'a sfârșit abia în zori.

Plecarea.

Blaj, 31 August.

Noaptea spre Joi, au plecat cei dintâi oaspeți. La gară o îmbulzeală de care n'a mai văzut modesta gară a Blajului. Cu cel dintâi tren de noapte au plecat spre Sibiu, cu d. Goga, d. Caragiale, poetul Iosif și inginerul Vlaicu.

Multă lume n'a putut să străbată până la ghișeu și a fost nevoită să plece fără bilet. Alții au rămas în gară ne mai izbutind să-și găsească un loc în vagoane. Aceiaș aglomerație și la trenurile de dimineață. Din pricina imensei mulțimi a călătorilor au întârziat toate trenurile și astfel Blajul a zăpăcit circulația pe toate liniile principale din țară.

Azi înainte de amiază a plecat și d. Iorga, în societatea mai multor sute de oaspeți din România. Scenele de despărțire au fost emoționante. Trenul spre Predeal a plecat într'un tunet necontenit de urale. Mii de batiste fluturau în urma celui care a venit să dea o și mai mare atracție frumoaselor serbări.

Abia urcați în tren, și salvați din învălmășeala serbărilor ne dăm seama de enormele anevoințe ce au trebuit să învingă organizatorii în interesul ordinii. Și ne dăm seamă de enorma însemnătate a împrejurării, că ordinea, în tot decursul serbărilor, s'a menținut în cele mai perfecte condiții,

frustrând necesitatea oricărei intervenții din partea păzitorilor legali ai ordinii.

Laudă și cinste binemeritată Blăjenilor, cari au știut să facă față atâtor greutăți.

Poate niciodată nu s'a dovedit mai eclatant decât cu această ocazie spiritul nostru de ordine și autoritățile, dimpreună cu guvernul pot să aleagă din faptul acesta o mare învățătură, care să-i facă a se înclina în fața demnității „incultului popor valah.”

Omagii lui Vlaicu.

Fără îndoială că impresia care se va șterge mai târziu din sufletele celor cari au văzut serbările dela Blaj, e impresia înălțătoare dată de sborul lui Vlaicu. Simțeam cu toții că pe „Câmpul Libertății” s'a săvârșit Marți o nouă desrobire a neamului nostru. Fiul unui iobag dela 48 ne-a sfârâmat de acum cătușele cari stânjeneau avântul geniului românesc.

Cine știe de când n'am fi sburat noi — spunea un entusiast admirator al lui Vlaicu — dacă nu ierau cătușele cari ne-au strivit avântul sufletesc din 48 încoace...

Vlaicu a primit o mulțime de telegrame de felicitare și o mulțime de scrisori anonime, inspirate de cea mai exuberantă admirație.

Una din aceste scrisori ne-a ajuns în mâni și o dăm aci:

„Veni cu aripi uriașe,
Veni peste mările albastre
Cu gene 'ngânate 'n visare
Un duh călător printre astre.

Și marea își fâlfăie valul,
Și peptul năvalnic și'l sbate:
E zeul visat în fiorul
Dorințelor neînfrinate.

Cu brațele de spumă căl cheamă,
Și'l cheamă cu plâns de talaz
Năvalnic l-ar strânge ea'n brațe
Și-ar sta să'l adoare 'n estaz”.

Carmen Sylva.

Marea sbuciumată era neamul românesc și sbuciumul era tu — zeul de mult visat.

Ai văzut delirul mulțimei. Ai simțit, ai înțeles psihologia acestui moment neuitat. A fost o erupțiune vulcanică, a fost satisfacția unui popor împilat, dar mai presus de toate batjocorit și umilit de veacuri. Și insultele suferite zilnic ca națiune, ne erau cu atât mai amare decât toate celelalte mizerii, cu cât simțeam în noi vlagă și apitudinile, ce ne îndreptăteau la o soartă mai bună și la alt rang între popoare.

Satisfacția și efectul muncii și emulării pe alte terenuri se măsură cu deceniile și cu veacurile. Atâta amar, atâta ofensă înădușite în noi de veacuri dorea o satisfacție mai pipăibilă, îi trebuia o descărcare mai momentană.

Altădată amarul înădușit de popoare de veacuri se descărca în valuri de foc și sânge. Civilizația însă se întoarce azi cu groază dela aceste manifestări, altcum drepte.

Tu ne-ai mijlocit satisfacția în semnul civilizației, ne-ai dat putința să ne descărcăm sufletul încercat până la extrem în o formă așa de nobilă și vrednică de un popor cult și generos.

Acesta e înțelesul delirului de ieri. Puteai ceti în fața fiecăruia: Cine mai are nerușinarea să

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericească, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

ne spună că ne impune ținuta străină din milă, ca să ne civilizeze cu ajutorul culturii străine? Navem lipsă de mila nimănui. Și obrăznicia aceasta și-a primit azi răspunsul meritat și într-o formă vrednică de civilizația modernă.

Când sbura-i pe deasupra pietrei mute a Libertății noastre încătușate și peste crucea lui Iancu, atunci și-a rupt cătușele și a sburat cu tine sufletul unui neam întreg, ce aștepta de mult o dreaptă răsplată.

Te sărută și îmbrățișează

Un sburător printre astri.

Mulți dintre cititori vor găci împreună cu noi, că această frumoasă scrisoare se datorește unui distins bărbat de știință al nostru dela Bistrița.

Blăjenii și serbările.

Implinim o datorie imperioasă când aducem tributul nostru de recunoștință tuturor Blăjenilor cari au primit și găzduit cu brațele deschise nenumăratele mii de oaspeți români întruniți la serbările din Blaj.

N'a fost casă românească în care să nu fi fost găzdușiți 10—15 persoane. Necunoscând hodină, frații noștri din Blaj au făcut tot ce le-a stat în putință ca nimeni dintre cei ce au venit în acest orașel să nu se simtă străin și să nu ducă o lipsă.

Dacă, cu toate acestea, unii și alții au găsit și motive de nemulțumire, faptul este a se atribui pretențiilor prea exagerate cari nu vreau să țină seamă de împrejurări, și, în mare măsură, propriei noastre nepăsări. Cași la alte adunări, multă lume românească — în ciuda repetitelor avizuri publicate în presa românească — a venit neanunțată. Cum te-ai fi și putut îngriji înaintea de cei despre cari nu știai că vin? Dar și pe seama acestora s'a găsit în timpul cel mai scurt adăpost.

Cei cari știu să țină seamă de împrejurări, au găsit pretutindeni numai dragoste adevărată de frați și cea mai mare bunăvoință.

Casele au stat ziua noaptea deschise pe seama oaspeților. Ori unde intrai, erai primit cu bucurie, poftit la masă și ospătat. În multe case de dimineața până seara masa era întinsă pe seama celor cari nu-și găsiu în altă parte loc.

Cei cari, cu toate acestea, au fost nemulțumiți, fiindcă au venit cu gândul că nu vor putea fi mulțumiți.

Blăjenilor noștri iubiți li-se curvin vorbe de laudă și cinste!

Aviz abonaților.

Abonații noștri cari nu și-au înscris încă abonamentul pe semestrul al II-lea al anului curent sunt rugați să binevoiască a-l înscris ca să nu li-se întrerupă expedierea regulată a ziarului.

De-asemenea sunt rugați toți abonații noștri în întârziere cu plata abonamentului să grăbiască cu achitarea sumelor ce ne datoresc, ca să nu fim siliți a întrerupe trimiterea ziarului pe adresa lor.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	—	—	—	28.—	cor.
pe 1/2 an	—	—	—	14.—	cor.
pe 1/4 an	—	—	—	7.—	cor.
pe 1 lună	—	—	—	2.40	cor.

In România:

pe un an	—	—	—	40.—	cor.
pe 1/2 an	—	—	—	20.—	cor.

Scrisori din București.

Prăpăstii și culmi. — Prieteniile culturii românești. — Urmarea unor manifestări de frație. — În Basarabia și Macedonia.

București, 17 August.

Sărbătorile înălțătoare dela Blaj au făcut ca pentru o clipă să se uite alte preocupări. Ochii tuturor au fost îndreptați spre acest centru al vieții noastre naționale, unde acum, după pilda plină de îndemnuri a trecutului mai încrezător în ideal și mai puțin bogat în patimi, și-au dat mâna frații de același sânge în numele culturii naționale.

Este fără îndoială o manifestare strălucită de viață a neamului nostru, care însă nu are bucuria în tot locul de a privi nestângănit spre strălucitorul ideal. Se pare că așa suntem noi urșiți. Să nu avem niciodată bucuria complectă. Totdeauna să zărim pe orizontul nostru un punct negru, un nor, care amenință o anumită parte a pământului românesc.

O manifestare puternică a sufletului nostru într-o parte a acestui pământ, are drept răspuns din partea dușmanilor o lovitură sau o jignire în altă parte. Un triumf al culturii noastre într'un colțisor binecuvântat va fi de regulă contrabalansat de zeci și sute de lovituri dușmane date începuturilor modeste din altă regiune.

Și ori ce lovitură adusă, ori unde, culturii românești, ne jignește deopotrivă pe toți, căci suntem un singur popor, care avem, în ciuda nămeților cari văd anapoda, osingură cultură. Ori ce piedecă năsu în calea manifestării sentimentului de unitate sufletească a acestui popor românesc ne întristează la fel pe toți.

Afară doar de unele cazuri izolate, nu ne-am pute plînge de lipsa conștiinței unității noastre. Poporul, ori unde s'ar căsi el se simte una, în Maramureșul oropsit, ca și în văile Pindului, pe malurile Nistrului, la Crîmul, care despărtește azi pe ciobanii noștri de altă dată, ca și poalele Carpaților.

Dacă ici-colo ne este dat să vedem indivizi singuratici renegându-și originea și ființa lor, cazurile de felul acesta ne pot inspira cel mult mila. Nenorocirii sunt victime sau ale dorului de parvenire, sau ale unei culturii străine. Câteva exemplare de acest fel avem în Bulgaria, în Ardeal și mai ales în Basarabia.

Mai zilele trecute, un grup de excursioniști din România, în mare parte elevi de liceu și profesori, au făcut o excursiune la Izmail, pe pământul scump al Basarabiei răpitate de mâna lacomă a Moscovitului. Nimica mai firesc decât aranjarea unei asemenea excursiuni în timpul verei. Mai ales din localitățile apropiate de granița impusă de vitregia vremurilor. De altfel nu demult elevii dela liceul din Izmail au făcut și ei o excursiune în România, unde au fost primiți foarte bine, unde chiar din partea ministerului au fost delegați profesori cari să-i conducă și să le arate instituțiile de cultură și alte locuri cari îi interesau.

Excursioniștii români, la rîndul lor au fost primiți cu toată însuflețirea, cu toată căldura sufletului de frate din partea populației românești a orașului de pe țărmul basarabeian. Negustori și meseriași români le-au ieșit întru întâmpinare. Și mulți dintre funcționarii români ai orașului și-au exprimat bucuria de a vedea în mijlocul lor pe frații veniți din regatul liber. Era glasul sângelui, care-i făcea să-și exprime această bucurie.

Dar se vede că un asemenea act constituie și acolo un mare pericol pentru existența statului, pentru alipirea cât mai strînsă a Basarabiei românești la marele imperiu așa de hodoroșit grație sistemelor cari domnesc acolo. Ceea ce le este permis ovreilor, cari știu să corupă pe venalii funcționari, nu le este permis locuitorilor de baștină, din mijlocul cărora s'au ridicat suflete mari și luminate, cărora li-se datorește pornirea spre civilizație a poporului rusesc. N'avem decât să ne amintim în această privință meritele lui Movilă și Cantemir, dintre cei mai vechi, sau ale unui Grădescu în timpul de față.

Și pentru ca să se evite pe viitor asemenea primiri excursioniștilor din România, s'au luat

măsuri strajnice spre a se da o lecție bieților funcționari români. O telegramă din Chișineu anunță că toți angajații și funcționarii români din Izmail au fost suspendați din posturile lor, drept răsplată pentru felul omenesc cum au știut să primească la ei acasă pe frații lor de același sânge.

Este de altfel și aceasta o răsplată pentru sângele nobil și scump, pe care soldații moldoveni l'au vărsat, fără să murmure, pe câmpiile Mangiuriei. Și mai este un memento pentru noi toți că dragostea străinului e ca umbra spinului.

Pe de altă parte, tot în aceste zile, vin vești îngrijitoare din Macedonia, din aceea parte a acestei țări, care este cunoscută sub numele de Meglenia. După cum se știe acest ținut este locuit de Români, vre-o 17 mii la număr, dintre cari trei mii sunt de legea mohamedană. Ei vorbesc un idiom aparte al lor, cu particularități interesante din punct de vedere filologic. D. Weigand a arătat că graiul lor, atât în ce privește flexiunea, cât și dicționarul, se apropie mai mult de graiul daco-român. Numai în ce privește fonetica stau alături de Românii macedoneni.

În contra acestor Români se descarcă astăzi furia reprezentanților elenismului în imperiul otoman. În fruntea mișcării antiromânești stă cunoscutul deputat grec Bușiu, care, într'un ziar condus de dânsul afirmă că în Meglenia ar fi existând o sumă de comune grecești. Locuitorii acestor comune, de groaza Românilor, nu pot să-și afirme ființa lor etnică, ci se dau drept Români.

Drept aceea deputatul grec face apel la toți grecii să vie în ajutorul presupușilor greci din Meglenia. Apelul acesta e ridicol, dovedit fiind faptul că în întreg ținutul nu există nici un grec. Și nu există nici indivizi așa numiți grecomanii, cari să simpatizeze cu grecii. Chiar populația română care a îmbrățișat izlamul, este conștientă de naționalitatea sa. În acest sens au răspuns chiar Românii meglencezi la apelul lui Bușiu.

Dacă însă în acest ținut propovăduitorii elenismului nu vor putea face nici un rău Românilor, efectul acțiunii lor va fi cu atâta mai păgubitor în alte părți, unde se găsească atâtea coade la toporul străin. Căci nu este astăzi ideea mai dumănită decât ideea unității sufletești și culturale a poporului românesc.

Correspondent.

Moștenitorul Turciei în România.

Moștenitorul de tron al Turciei, prințipele Iusuf Izeddin a făcut Regelui Carol o vizită la Sinaia. Vizita aceasta are o deosebită importanță politică nu numai fiindcă e cea dintâi întâlnire între casele domnitoare ale Turciei și României, ci și în urma zvonurilor cari circulau anul trecut și pretindeau că între România și Turcia s'ar fi încheiat o convenție militară secretă.

Astfel „Neue Freie Presse” din Viena scrie că vizita principelui moștenitor al Turciei în România probează intențiunile de a se întări amicitia româno-turcă. Această vizită este prin urmare de înregistrat ca un eveniment de însemnătate pentru situațiunea în Balcani și pentru situațiunea politică internațională.

Despre primirea moștenitorului de tron și festivitățile cari au avut loc la Sinaia, primim următoarele:

Sinaia, 28 August.

A. S. I. Principele Iusuf Izeddin, moștenitorul Turciei, a fost primit Duminecă după amiază în gara Sinaia, de către M. Sa Begele, ființă față Curtea Regală, dnii miniștri, autoritățile civile și militare și un numeros public. Primirea a fost din cele mai cordiale.

Onorurile militare au fost date de batalion

...vânători sub comanda dlui locot.-colonel Pe-
Muzica a intonat Imnul imperial turc.

După ce Suveranul a prezentat persoanele ofi-
ce, a plecat împreună cu moștenitorul Turciei
castelul Peleş, unde a fost întâmpinat la scara
onoare de către M. Sa Regina.

Seara s'a dat la castelul Peleş un prinz de
în onoarea A. S. Imperiale. Cu acest prilej
s'au ținut următoarele toasturi:

Toastul M. Sale Regelui.

„Vizita Alteței Voastre Imperiale ne prici-
este o vie bucurie și salutăm prezența Voastră
mijlocul nostru cu atât mai mare satisfacțiune,
cât ea confirmă din nou excelențele logături
de fericit stabilite între ambele state, în in-
tesul păcii generale.

„Făcând urările cele mai călduroase pentru
fericirea M. S. Sultanului și aceea a Alteței Voa-
re Imperiale precum și pentru prosperitatea
imperului otoman, ale cărui progres și desvol-
re le urmărim cu o sinceră simpatie, ridic pa-
rul meu în sănătatea M. Sale Sultanului și a
Alteței Voastre imperiale. Trăiască Maj.
Impăratul Otomanilor.

Toastul moștenitorului Turciei.

„Sire, mulțumesc foarte sincer Majestății
voastre pentru urările ce le-a formulat și îi ex-
prim recunoștința mea pentru primirea ce mi-s'a
făcut în România, unde am fost fericit a mă
întâlni într-o țară amică, precum și pentru întim-
plarea cordială și grațioasă ce mi-s'a făcut de
Maj. Voastră și M. S. Regina.

„Sunt cu atâta mai mișcat de aceasta, cu cât
văd aici o dovadă a excelențelor relațiuni cari
există în mod atât de fericit între România și
Turcia. Guvernul M. S. I. Sultanul ține cu tot
adâncul să facă ca aceste relațiuni, cari sunt o
garanție a păcii generale, să se mențină. Maj.
Imperială Sultanul însărcinându-mă să trans-
mit Maj. Voastre salutările sale cordiale, îmi fac
plăcută datorie a le exprima aici Maj. Voastre
împreună cu urările mele cele mai calde și mai
sincere, pentru sănătatea și fericirea Majestății
voastre și a Maj. Sale Reginei, precum și pentru
prosperitatea României. Trăiască Majestățile
voastre! Trăiască familia regală!”

La prinzul de gală înaltul oaspe și suita sa
purtau ordinile conferite de M. Sa. Regele și
suave:

Prinzul moștenitor al Turciei, marele cordon
ordinului „Carol I”; generalul Noury pașă și
salic pașă marele cordon al „Stelei României”,
ambasadorii Hasan bey și Ardil bey, ordinul „Coroana
României”, în rangul de comandor.

Luni la ora 9 jum dimineața M. Sa Regele s'a
dus la biserica mănăstirii, unde s'a oficiat hra-
tul de către Arhimandritul mitrofor Dionisie.

La ora 11 M. Sa Regina, împreună cu A. Sa
principele Iusuf Izeddin, s'au dus la mănăstire
unde împreună cu M. Sa Regele au asistat la masa
ferită sătenilor de către Eforia spitalelor civile.

La ora 1 a avut loc un dejun la castelul Peleş.
După amiază Maj. Lor și A. Sa Imperială
s'au dus la castelul dlui G. Gr. Cantacuzino dela
Amura, unde au luat ceaiul, apoi s'au reîntors la
castelul Peleş.

M. Sa Regele și Moștenitorul Turciei s'au
dus apoi la gara Sinaia de unde la ora 8 și 50
s'au dus la înaltul oaspe a părăsit țara, ducându-se
la Berlin. Despărțirea dintre Suveranul nostru și
principele imperial a fost foarte mișcătoare.

Moștenitorul Turciei a trimis din gara Pre-
șel următoarea telegramă:

M. S. Regelui României,

Sinaia.

Părăsind pământul României, îmi fac o dato-
rie de a exprima M. Voastre mulțămirea mea cele
mai sincere, pentru cordiala și binevoitoarea pri-
mire al cărei obiect am fost din partea M. Voa-
stre.

Duc cu mine o amintire neperitoare a prea pre-
țioasei ospitalități din partea M. Voastre și a M.
S. Reginei.

Iusuf Izeddin.

Plan de acțiune al Societății pentru fond de teatru român.

B.

Dispoziții speciale.

Inmulțindu-se astfel problemele Societății, se
impune necesitatea angajării unei puteri de lucru,
potrivit retribuită, resp. necesitatea sistemizării
unui organ executiv salariat în serviciul Socie-
tății, căruia îi zicem deocamdată, pentru a sus-
ține continuitatea cu trecutul: Director.

Diferințându-se astfel cercul de competență
al funcționarilor de până acum ai Societății, este
necesar a fixa de nou atât cercul de competență
al Secretariului, Casariului și Controlorului, cari
sunt membri ai Comitetului, cât și al organului
executiv (Directorul), care va fi salariat de Co-
mitet, dar nu poate face parte din Comitet.

Cercul de competență al acestora se stabi-
lește în modul următor:

I.

Secretarul:

- 1) face sumarul adunărilor generale și ale
comitetului;
- 2) face dispozițiile și comunicările necesare
pentru executarea concluzelor comitetului;
- 3) face proiectul raportului general pentru
adunarea generală;
- 4) face convocarea adunării în conțelegere
cu prezidiul și directorul.

II.

Casarul și controlorul:

- 1) face controla și ține evidența valorilor pre-
date băncii spre păstrare;
- 2) face controla și ține evidența contului cu-
rent dela bancă;
- 3) asemnează la mâna directorului erogatele
prevăzute în buget;
- 4) îngrijește, ca erogate neprevăzute în bu-
get, să nu se facă, decât pe baza unui concluz al
comitetului plenar;
- 5) face contul fondurilor la finea anului;
- 6) face proiectul de buget, având în vedere
dispozițiile statutelor și concluzele speciale ale
comitetului.

Toate celelalte agende de cassă trec în sarcina
organului executiv (Directorul).

III.

Directorul:

I.

Directorul se alege pe un period de cinci ani,
de comitet, pe baza unui concurs, iar la expirarea
periodului poate fi reales, dar, nealergându-se din
nou, nu are nici un drept de regres față de So-
cietate. La caz de realegere după serviciu de cinci
ani devine definitiv, iar după serviciu de 30 ani
are drept la penzia întregă (salariul din urmă
întreg, dimpreună cu cvinevenalele).

II.

Directorul e retribuit cu:

- 1) salar fix de 2400 coroane,
- 2) bani de cvartir 400 coroane,
- 3) pașal pentru suținerea unei camere po-
trivite, ca cancelarie a Societății, 200 coroane,
- 4) cinci cvinevenale în suma de 200 coroane,
- 5) provizie de 5% după taxele intrate la
cassă dela membrii înscriși prin dânsul.

III.

Directorul poate fi oricând amovat dela po-
stul său, pe lângă escontentare trilaterală, pentru:

- a) neglijență în purtarea agendelor,
- b) lipsă de interes sau pricepere în agendele
sale,
- c) incorectități sau malversațiuni,
- d) insubordinație și neîmplinirea mandatelor
primite.

IV.

Datorințele directorului sunt:

- 1) îngrijește de propagandă în presă și în pu-
blicul românesc, pentru a se ținea treaz interesul
pentru Societate și mișcarea teatrală;
- 2) caută a înscrie membri noi pentru So-
cietate;
- 3) ține în evidență și dirigează întreaga acti-
vitate a comitetelor filiale, îndrumându-le și spri-
jinindu-le, spre care scop va căuta a susține con-
tact neîncetat cu ele;
- 4) ține în evidență reprezentațiile de dile-
tanți și face propagandă pentru asemenea repre-
zentații, la cerere, dând informații, îndrumări și
ajutorul moral și intelectual necesar; mai de-
parte ține în evidență toate Reuniunile noastre
de cântări, de teatru și corurile noastre, urmă-
rește lucrarea lor cu luare aminte și dă anual ra-
port despre activitatea lor.
- 5) conduce cancelaria Societății, îngrijind co-
respondența curentă, arhiva biblioteca și întreg
inventariul Societății conform regulamentului
special;
- 6) îngrijește de toate acele agende de cassă,
cari sunt precizate în regulamentul pentru ser-
viciul de casă;
- 7) îngrijește de toate pregătirile necesare în
vederea adunării generale, punându-se la timp în
legătură cu intelectualii sau comitetul aranjator
din localitatea respectivă;
- 8) face comitetului propuneri relativ la aran-
jarea festivalurilor artistice și disertațiilor dela
adunările generale;
- 9) îngrijește de compunerea, tipărirea și dis-
tribuirea Anuarului Societății la timp;
- 10) ține în evidență purtarea, sporiul și peste
tot afacerile bursierilor;
- 11) execută toate mandatele primite dela co-
mitet sau biroul comitetului;
- 12) prezintă la 31 Decembrie și 30 Iunie a fie-
cărui an câte un raport amănunțit și documentat
despre starea Societății și lucrările sale.

Bursele.

Se creiază trei burse de câte 1200 cor. la an
pentru tineri de ambe sexe, cari voiesc să se per-
fecționeze în arta teatrală sau muzicală la vre-un
conservator sau vre-o școală specială, având pe
lângă ecalificația dramatică sau muzicală să-și
însușească limba literară românească într-o for-
mă aleasă, cu accentul și dicțiunea curată.

Bursele le conferă pe baza unui concurs co-
mitetului Societății în ședință plenară.

În primul rând vor fi luați în considerare ti-
neri de ambe sexe, cari tind la astfel de ecali-
ficație mai înaltă, prin care devin apti a intra în
serviciul direct al Societății, ca membri ai trupei
teatrale ambulante ce va subvenționa și eventual
suținea Societatea.

În al doilea rând vor fi luați în considerare
candidați, cari prin ecalificația lor mai înaltă tind

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Aranjată cu mașinăriile cele mai mo-
derne, cu putere electrică; spală, calcă
și curăță albituri bărbătești și de dame și
toffelul de lingerie cu prețuri moderate.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

a face indirect servicii scopurilor Societății ca profesori de muzică, diregenți decor și conducători de teatru de diletanți.

In cazuri excepționale se pot conferi burse și la tineri, cari se dedică artei teatrale sau muzicale, fără privire de vor ajunge vre-odată în serviciul direct sau indirect al Societății.

Comitetele filiale.

Regulamentul actual pus în mod provizor în practică se va revizui pe baza experiențelor câștigate, ținându-se în mai mare măsură seamă de împrejurările speciale din partea locului, unde se organizează asemenea comitete filiale, căci s'a dovedit, că după un model, potrivit într-o parte a țării, nu se pot activa cu succes comitete filiale în alte părți. In deosebi trebuie să se țină seamă în tot locul de Reuniunile similare deja existente și unde este cu putință are să se institue comitetul filial în legătură cu Reuniunile de cântări su teatrale din partea locului, eventual și numai ca expozitură a acestor Reuniuni sau coruri, ca astfel să se organizeze cu încetul toate corurile. Reuniunile noastre de cântări și teatrale sub conducerea și evidența Societății pentru fond de teatru român.

Dispoziții de tranziție.

Acest plan nou de acțiune intră în vigoare cu începere dela anul societar 1913/14.

Dar și până atunci se impune necesitatea de a face dispoziții de tranziție, așa în primul rând relativ la desărcinarea Secretarului și Cassarului de actualele agende și reducerea la sfera de activitate prevăzută în acest plan de acțiune, în care scop deja în anul societar 1911/12 au să treacă agendele organului executiv (Director) fixate în acest plan în competența actualului Director artistic al Societății, cu excepțiunea punctului 6 (din partea III Directorul). Iar pentru îndeplinirea agendelor de sub nr. 6 (din partea III Directorul) determinate printr'un concluz special, comitetul va angaja o putere auxiliară care are să împlinească datorințele manipulațiunii de casă.

Toate angajamentele luate de Societate față de actualii bursieri și actualii salariați ai Societății încetează cu finea anului societar 1912/13.

Dela anul societar 1913/14 încolo, poate intra comitetul în angajamente noi numai după ce va fi votat bugetul prim pe baza noului plan de acțiune și în conformitate cu acest buget.

Excepție se face numai relativ la contractul cu Casina română din Brașov, privitor la localul Societății, până ce va expira acest contract.

Din ședința Comitetului „Societății pentru fond de teatru român”, ținută în Brașov la 30 Iunie 1911 v.

Virgil Onițiu,
v.-preș.

Dr. I. Blaga,
secretar.

Negustori, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor negustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA“

INFORMAȚII.

ARAD, 31 August n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță scăderea temperaturii, cu ploi și furtuni.

Temperatura la amiazi a fost de 19.1 C. în Budapesta, de 28 C. în Arad.

— **Informația d-lui Lovinescu.** În numărul de ieri al „Românului” d. E. Lovinescu, scriind despre „Poetul Cincinat Pavelescu și Ardealul” afirmă, că „s'a întâmplat deci cu Cincinat Pavelescu ceea ce s'a întâmplat și cu alți scriitori, ca Duiliu Zamfirescu, D. Anghel și I. Al. Brătescu-Voinești, cari multmai stăpâni pe meșteșugul lor, mult mai fini, mult mai artiști și mai intelectuali, au fost dați la o parte, pentru a face loc greoilor barzi naționali sau povestitorilor populari celor mai lipsiți de talent.”

Nu știm de unde își scoate d. Lovinescu această informație falsă. De unde știe d-sa, că I. Al. Brătescu-Voinești și D. Anghel „au fost dați la o parte” vre-odată de publicul ardelean? Dimpotrivă, d-le Lovinescu. I. Al. Brătescu-Voinești, marele nostru scriitor, a fost și este și astăzi unul dintre cei mai cetiți scriitori la noi. Iubirea cetitorilor noștri față de el este generală și socotim, mult mai mare decât chiar în Regat. Nu mai vorbim de D. Anghel care colaborează de atâta vreme la ziarele și revistele noastre. El e cunoscut dela apariția lui în „Sămănătorul”, iar volumul „In grădină” a fost mai cald apreciat în „Luceafărul” nostru. Cât despre „artistul” Zamfirescu nu mai vorbim, căci i-s'a făcut destulă reclamă la noi, încât socotim că îl cunosc ardelenii destul de bine.

Sfătuim pe d. Lovinescu, dacă ține la reputația d-sale de scriitor serios și bine informat, să nu mai debeatze astfel afirmații și lipsite de adevăr și jignitoare pentru noi. Dacă redacția unde serie aceste lucruri nu-l știe controla atunci ea îi servim noi cu lămuriri.

Despre „greoii barzi naționali” nu discutăm. După cum îl cunoaștem noi și după cum se arată din această informație, d. Lovinescu, este cu mult mai ușurel decât să ne impresioneze spiritele d-sale rău plasate.

— **Cununie.** Gabriella Gherlan și Dr. Demetriu Mangra își anunță cununia care se va celebra la 3 Septembrie 1911 st. n. la orele 5 și jumătate d. a. în biserica gr. or. rom. din F.-Oșorheiu.

— **Himen.** D-șoara Mărioara Pacu și d. Virgil Lugojanlogodiți.

Felicitările noastre.

— **Deschiderea teatrului național din Craiova.** Din Craiova ni-se serie: D. Emil Gârleanu directorul Teatrului Național din localitate, însoțit de dnii D. Anghel, Victor Eftimiu și Hertz (D. Ramură) se vor duce în cursul lunei viitoare la Sinaia, pentru a invita pe M. Sa Regina ca să ia parte în ziua de 1 Octomvrie la deschiderea stagiunii Teatrului Național din Craiova.

După cum se știe M. Sa Regina e presidentă de onoare a Societății Scriitorilor Români, și dnii Emil Gârleanu, D. Anghel, Eftimiu și Hertz solicită participarea Augustei Suverane în numele scriitorilor.

Cu această ocaziune, se va reprezenta pe scena Teatrului craiovean o piesă nouă a M. Sale Regina.

— **Mari demonstrații contra scumpetei.** In Ville-Montigue (Franța) a avut loc, zilele trecute mari demonstrații, contra urcării arbitrare a pre-

țului la alimento. Cu această ocazie s'au plat și ciocniri între demonstranți și poliție a fost nevoită să intervină pentru salvarea brutar pe care mulțimea voia să'l linseze. Brutarul fiind insultat faptico, a descărcat verul, rânind pe unul din public. Mulțim vederea acestui atentat s'a infuriat într'ouă, nimicind alimentele. Poliția n'a fost în să apere pe negustori.

Demonstrații au mai fost și la Saint Quentin unde asemenea s'au petrecut turburări. Manifestanții au spart prăvăliile neguțătorilor de ouă, nimicind alimentele. Poliția n'a fost în să apere pe negustori.

In Nantes însăși femeile au organizat demonstrația, silind prin violențe pe negustori să tenească alimentele.

— **Mona Lisa.** Din New-York se comunică dela dispariția tabloului, Mona Lisa, alai a sosit întâiul vapor de pasageri din Europa. Autoritățile vamale au perchiziționat vaporul n'au aflat nimic suspect. Mai ales a fost unei perchiziții severe un pictor, care venea din Paris.

Pentru descoperirea autorului acestui furt drăsnet, ziarul „Le Matin” publică un plan de 50.000 franci. Tot spre acest scop alți meșteri au mai dăruit suma considerabilă de 30.000 franci.

x **Cu începerea noului an școlar,** atragem atenția părinților asupra firmei Iuliu Hegedus, Arad, Piața Andrassy 15, unde se află de zăre diferite articole pentru toaletă precum: de haine, păr și dinți, pieptene, săpun, pernițe, dinți, paste de dinți, cearțe, articole de artizanat, articole de piele și ghiozdane de școală. Asortiment bogat și prețuri ieftine.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I.
In fața palatului administrativ (comitatul Arad).

In atenția d-lor învățători.

La librăria „Tribuna” se află de vânzare manualele școlare ce se folosesc în dieceza Aradului, asemenea și revizite de scris și desenate. Comandele se efectuează prompt.

POȘTA REDACȚIEI.

T. F. Iertof. Vă rugăm trimiteți-vă recuzarea „Progresului” căci noi nu putem să publicăm rectificarea unor rânduri publicate în altă zi decât în ziua următoare.

Poșta Administrației.

Dionisie Negru Ciacova. Am primit Comandamentul pe Sem. II. a. c.
Mihăilă Someșan Kisdemeter. Vă așteptăm.

Maidt și Schrod

Arad, Piața Andrassy 17. (Casa Reihart).

Prăvălie de specialități pentru moda bărbătească și rufărie.

Mare depozit de trusouri pentru bărbați. Mare asortiment în pălării englezești, moi și tari, precum și cravate. — Pardesii Ulster și impenstrabile cu 30 cor. — Mare varietate în trusouri pentru băieți de internat. Prețuri fixe. Telefon 765.

A apărut și se găsește de vânzare la
„Librăria Tribunei“:

Adam: Vorbe de clacă. 1.—
Balzac: Amorul mascat sau nesocotința
scrierii. —30.

Agârbiceanu: Prăpastia. —30.

Agârbiceanu: In clasa cultă. 1.80.

Agârbiceanu: Două iubiri. 2.—

Agârbiceanu: In întunec. 2.—

Goga: Poezii. Operă premiată de Acade-
mie Română. 1.—

Goga: Poezii. 2.—

Goga: Ne chiamă pământul. Poezii. 2.—

Iorga: Istoria Românilor în chipuri și
descrieri. 2.50.

Iorga Dumbravă: Haiducul, tradus de T.
C. Iorga. ed. II. 2.—

Iorga Codru Drăgoșanu: Călătoriile unui român
în țară și străinătate (1835—44). (Pe-
ninsula Transilvan), ed. prefăcută în stilul li-
brei de astăzi de Constantin Onciu, cu o prefață
de Iorga. 1.50.

Iorga Gh. Dimitrescu (Aldem), profesor: Din
școala primară. Intre școala primară și serviciul mi-
litar. 1.—

Dostoievski: Crimă și pedeapsă (Rascol-
nik), 2 volume 4.—

C. Moruki: Instrăinații. Studiu social, în
limba de roman. 2.—

Dragoslav: Nuvele. 2.50.

Dragoslav Mihail Lungianu: In sărbători (Nuvele). 1.50.

Dragoslav Radu Baltag: Feciorul și alte nuvele. 1.50.

Iorga: Oameni cari au fost. Amintiri și
amintiri cu 500 pagini a 3 cor.

Iorga Grămadă: Din Bucovina de altă dată.
Cronica istorice. a 20 fil. plus 5 fil. porto.

Iorga Vincinat Pavelescu: Poezii. a 3 cor. plus 20
fil. porto.

Tolstoi: Plăceri vinovate. 30 fil.

Tolstoi Maxim Gorki: Mama. Roman. 2.50.

Maupassant Guy de: Dolofana. 0.30.

Moldovan: Ardealul. I. Ținuturile de pe
Dunărea. 1.80.

Moldovan Dionisie: Advocatul popular
din Ardeal. 2.50, legat de lux 3.50.

Carlyle Thomas: Eroii. Cultul eroilor și e-
roii în istorie 2.20.

Rusu Șirianul: Schițe și nuvele in-
teresante. 1.50

Marino Moscu: Ada Lazu 2.—

Dragoslav: Povestea trăsnetului —30

Al. Ivan Constantinov: Bai-Ganciu sau mi-
nunate povestiri despre un bulgar de zilele no-
astre. Trad. de St. G. Sergent —.60.

Anghel D.: Fantome 2.—

Fl. Cristescu și I. C. Bratu, institutori: Me-
todica învățământului primar. Insoțită de o scri-
soare a dlui P. Dulfu, profesor de pedagogie 6.—

M. Sadoveanu: Apa morților. Roman. 2.—

Vasile Pop: Iubirea e biruitoare. 2.—

I. Slavici: Vatra părăsită. Nuvelă din popor
1.—

Delavrancea: Luceafărul. Dramă în 5 acte
2.50.

A. Cotruș: Poezii. 1.—

D. Zamfirescu: Anna. (Ceeace nu se poate)
2.—

E. Zola: Nuvele. —404.

H. Stahl: Bucureștii ce se duc. Cu 97 ilustra-
țiuni originale. 2.50.

La librăria Tribunei se află de vânzare Cuvântări
bisericești de Massilon episcop de Clermont. Trad. de
I. Genț protopop gr-cat. Volumul I costă 5 cor., iar vo-
lumul II 3.40 cor.

Nicolae Mazere profesor în Iași Harta
etnografică a Transilvaniei în mărime de
107—97 cm. Bucata costă cor. 4, cu su-
pliment cor. 6.50.

De N. Rădulescu Niger:

De pe urma beției, comedie în 2 acte. . . —40

Păcală argat, comedie în 2 tablouri. . . —40

Păcatele lui Gânju, piesă în trei tablouri. —50

Povestea vorbeii, piesă în 1 act . . . —50

Talpa iadului, comedie în 2 acte. . . —40

Vulcan I. Dela sate. Nuvelă și schițe . . . 1.—

„ „ Lira mea. Poezii . . . 2.—

„ „ „ „ „ „ obicinuită 1.50

„ „ Ștefan cel tinăr. Tragedie în 5

acte și 3 tablouri . . . 1.40

„ „ Insurătilă. Monolog . . . —10

La crăciun, dramă în 3 acte . . . —30

La Librăria „Tribunei“ să află de vânzare lo-
suri dela „Reuniunea Femeilor Române“. Bucata
Cor. 1 + 10 fileri porto. Recomandat 35 fileri.

Redactor responsabil: Iulia Giurgiu,
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1911.

BEISZ

MIKSA

fabrică de

MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

Sum rugat și încredințat a aduce la cu-
noștința onor. înțelegință românească din
Oradea-mare și jur următorul

ANUNȚ.

Dnul *Árpád Árvai* în 1 Septembrie a. c.
redeschide, după un confort modern, ospă-
tăria „*Hala bihoreană*“—*Bihari csarnok*—
din Oradea-Mare, Strada Kossuth, deci
roagă pe onor. înțelegință românească din
Oradea și jur a-l sprijini, în schimb pentru
acest sprijin dnul Árvai asigurază din con-
sumul făcut aci de on. înțelegință română
(zece) 10% în favorul ori-cărei instituțiuni
culturale românești. — Mâncări și beuturi
excelente. Prețuri coulante.

Un român din jur.

INSERTIUNI

se primesc cu prețuri moderate
la administr. „Tribunei“ Arad.

Tolstoj.

96

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

alte cinci zile avu loc botezul micului Nicolae
nici. Doica ținea cu îngrijire pruncul în vreme
mul preot ungea cu o pană de găscă podul pal-
ii tălpile roși ale picioarelor copilului. Bătrînul
șul noului născut, temându-se ca să nu-i cadă
purta apoi bișișor prin capelă, apoi îl întinse
ere era prințesa Maria. Prințul Andrei, pe un
odaia vecină, aștepta să se sfârșească bo-

X.

iparea lui Rostow la duelul dintre Pierre și
v, trecu nebăgat în seamă, grație bătrînului
Nicolae, în loc să fie degradat, cum se aștepta,
aghiotant al guvernului general al Mos-

ow se tîmădui de rana căpătată și în vre-
alescenței lui, Rostow legă cu el o strînsă
Dologhow îi exprimase lui Rostow niște sen-
ela cari nu s'ar fi așteptat nimeni din partea
u.

nea mă crede hain, zise el — știu asta, cu
rău. Nu vreau să cunosc decât ființele pe
bese, și căroră le-ași sacrifica și viața. Cât
ilalti, dacă mi-se pun în cale, îi strivesc. O
ama mea și am doi sau trei prieteni printre
tu. Da, amicul meu, urmă el, am avut prile-

jul să cunosc numai bărbați nobili, generoși; dar dintre
femei n'am întâlnit decât ființe care te vînd, fie ele
conetese ori servitoare. N'am găsit încă acea curăție ce-
rească, acea duiosie pe care o caut la femei. Dacă ași
da de o asemenea femeie, ași dărui viața pentru ea.
Celelalte însă... și el făcu un gest de dispreț... Dar știi
tu de ce mai țin la viață? Pentru că tot n'am pierdut
nădejdea să găsesc ființa cerească care să mă rege-
nereze, să mă purifice, să mă inobileze. Dar tu nu în-
telegi toate astea.

— Dimpotrivă, înțeleg foarte bine, răspunse Rostow,
pe care noul său amic îl influența din ce în ce mai
mult.

Familia Rostow își petrecu vara la țară și se în-
toarse la Moscova odată cu sosirea iernei. Denissoff
se întoarse și el dela moșie și primi din nou ospitalita-
tea la Rostow.

Cele dintâi luni ale iernei din 1806, fură pentru Ni-
colae și ai lui cele mai vesele, cele mai fericite. Nico-
lae invită mulți tineri în casa tatălui său. Vera era
acum o fată frumoasă de douăzeci de ani; Sonia o
tinără fată de șaisprezece ani, și avea farmecul unui
boboc de floare. Natașa era încă pe jumătate domni-
șoară, pe jumătate copilă, aci sglobie, aci încântă-
toare.

In casa lui Rostow domnea pe vremea aceea o at-
mosferă amoroasă, cum se întâmplă în totdeauna în
locurile unde se adună laolaltă mai multe fete tinere
și frumoase.

Nicolae îl aduse în casă și pe Dologhow, care plăcu
tuturora, afară de Natașa.

— E răutăcios, n'are inimă, strigă ea cu o insistență
capricioasă. Uite-l pe Denissoff, și el e un crai, dar cu
toate acestea îmi place mult.

— O! Denissoff! făcu Nicolae, dînd să înțeleagă prin

această întinare, că Denissoff nu era nimic pe lângă
Dologhow. — Trebuie să-l vezi pe Dologhow lângă
mama lui; are o inimă de aur.

— Nu știu nimic, dar prezența lui mi-e penibilă.
Și, știi tu? E îndrăgostit de Sonia.

— Nu vorbi prostii!

— Sunt sigură; ai să-i vezi.

Povestirile acestea se realizară în curînd. Dologhow
care nu iubea societatea damelor, se prezenta foarte
des la familia Rostow, și în curînd cu toții băgară de
seamă că venea pentru Sonia.

Cu toate că Sonia nu îndrăznea să-și lămurească
aceasta, își dete și ea seama în curînd, și acum, de
câte ori intra Dologhow în casă ea se înroșea ca
focul.

Dologhow lua des masa la Rostow, nu lipsea dela
nici un spectacol la care asistau și tinerile fete, frec-
venta balul *des grandes demoiselles*, la maestrul de
dans Yogel, de unde cei din familia Rostow nu lipseau
niciodată. El se arăta mai ales foarte atent față de So-
nia și o privia cu atîta insistență încît nu numai ca
pleca ochii în jos, dar și bătrîna contesă și Nicolae se
roșeau.

In toamna anului 1806 începu să se vorbească iar, și
cu mai multă patimă ca ori cînd, de un al doilea răs-
boiu cu Napoleon.

Illustrate cu motive româ-
nești și cu vederi
din România ș. a.
se pot căpăta la „Librăria Tribunei“.

Anunț

În comuna Curtici (Kürtös) com. Arad se află de închiriat

o casă

unde de 12 ani e o prăvălie. Casa e în locul cel mai bun, lângă piață și drum de țară. Deslușiri mai detaliate dă proprietarul casei

LIVIU ISPRAVNIC
Curtici.

Sute de mii de dame au să mulțamească frumusețea lor

pielea catifelată a feței și fină a
mânilor, specialității de toaletă

RAVISSANTE

a renumitului doctor parisian Lajosse.

Sunt nevătămătoare!
Rezultatul de neîntrecut!

Fard Ravissante, folosire la zi în 3
nuanțe Cor. 150.

Pudră Ravissante, 3 nuanțe, pudra cea
mai fină în cutii de 1 și 2 Cor.

Crema Ravissante, folosire seara, pentru
catifelarea pielii, față gât, mâni și brațe
în borcane de 1 și 2 Cor.

Săpun Ravissante, curat, nevătămător,
bucata 1 Cor.

La albirea dinților e de recomandat
praful de dinți Ravissante al docto-
rului Lajosse, cutia 1 Cor.

Apa de gură Ravissante, specialitate
unică, sticla 2 Cor.

Se vinde în Budapesta în farmaciile:

Török József și Török Sándor.

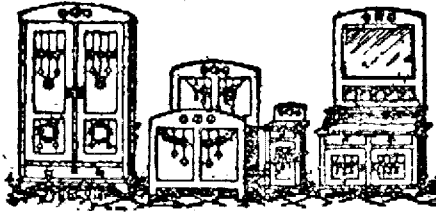
În provincie se expediază cu ramburs.
Să cerem precis în droguerii, farmacii
și parfumerii, specialitățile renumite
»Ravissante« ale doctorului Lajosse.
Să fim atenți și să ne ferim de falsificări.

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

— **Nicolas Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stimă la cunoștință on. public din
loc și provincie, că și-a provăzut și mărit ate-
lierul de măsurit cu puteri de muncă corespun-
zătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și
mobile, precum și reparații cu prețuri convenabile
și pelângă serviciu prompt și conștient.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite
din materialul cel mai excelent uscat dela cele
mai simple până la cele mai luxoase.

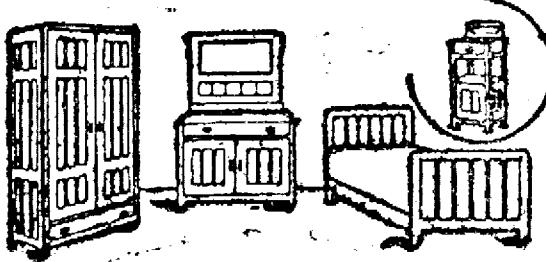
Am onoare a aduce la cunoștință
on. public, că mi-am aranjat în
Timișoara, Piața George Nr. 4.
un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează
de o mai amănunțită recomandare,
augurându-mi în schimb încrede-
rea în satisfacerea ori-cărei pre-
tenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

PÁLSÁNDOR
timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât
noi cât și reparații: lucrări pentru clădiri,
aranjamente complete pentru școli, biserici,
locuințe, birouri etc. din material bun și
uscat după model sau din combinație proprie. și
Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.
— Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

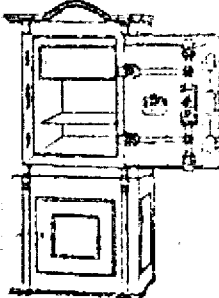
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul
orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de
honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de
bani, libere contra
focului și spargerii-
lor, casse pancelate
pentru păstrarea do-
cumentelor.

Catalog gratuit și
franco.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerincelor mo-
derne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann,
(băi de aier, de soare, de abur, de aier cald,
de acid carbonic, de oxigen, de radium
băi medicinale și electrice, gimnastică etc.)
30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică
și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele
ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie,
diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach
și de intestine etc.

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infec-
țioase și boale psychice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien

Cu prospecte și cu detalii stă la dispoziție
direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul
de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Va
trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă
prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K —66 litru.
Rizling —68. Roșu —92.

Vinuri noi: Carbenet alb K —98 litru.
Șiller K —52. Rizling K —54. Rizling și
Ruje amestecat K —50 litru.

Rachie de treve (comină) K 1-60 litru.
Rachie de drojdii 2-30, Rachie de treve
(comină) specialitate K 2.10 litru.

Vinul și rachiea să expedieze cu ramburs
dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie
Vase dau împrumut pe timp de două luni
Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
 propr. și neg. de vinuri
 Világos (Arad m)

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în

Temesvár, Centru, Strada Prinț Eugen No. 14.
(Casa proprie).

Cel mai mare și
mai ieftin izvor
de cumpărare în
Ungaria de sud

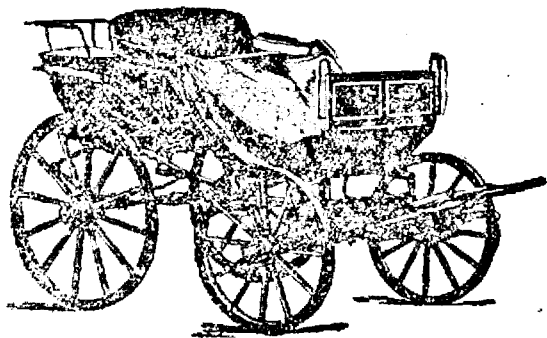
instrumente: de alamă,
lemn, de suflat, cu coarde
și instrumente de bătut
precum și părțile con-
stitutive a acestora. =

Reparațiile se execută artistic.
Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se
schimbă. Export în mic și mare.

Urmaşul lui Francisc Mirko ADOLF LOGOFET

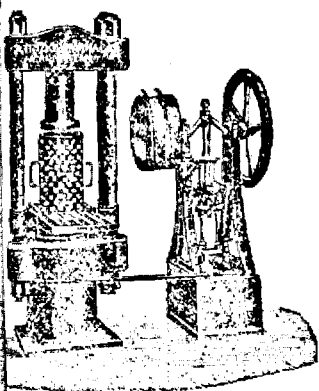
Timișoara-Josefin, Str. Fröbel No 16.
Primește spre efectuare totfelul de lucrări de fabricări de căruțe

pelângă serviciu
culant și execuție
promptă.
Mai departe
execută tot-felul
de lucrări de
șelar, lustru-
itor, faur și
rotar etc.
pelângă prețurile
cele mai ieftine.

Májerszky Barnabás

fab. cant de mașini
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată
ca specialitate

prese de olei mánate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori
complicată Prăjitori de olei pentru
încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru
sâmburi de bostan. Mașini pentru per-
fecționarea oleiului și aranjamentul com-
plect pentru fabricarea oleiului. Unelte
de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Josif Haas

zugrav de biserici în

Nagyszeben - Sibiu - Saggasse No 13.

PRIMEȘTE:

și ia în itreprindere zu-
grăvirea de biserici,
în tot stilul, împodobirea
lor, pictarea altarelor
și icoanelor sfinte precum
și lucrări de aurărie.

Inst. de zugrăvire artistică.
Comandele se execută cu
cea mai mare specialitate.
La cerere face schițele
necesare, iar la angaja-
ment merge în persoană.

Execuție splendidă.

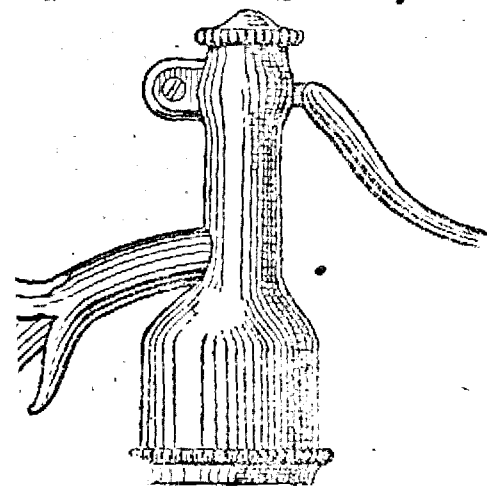
Prețuri moderate.

Kovits Gerson, Budapesta, IX.,

Strada Tompa No 14.

lapuri de gheață

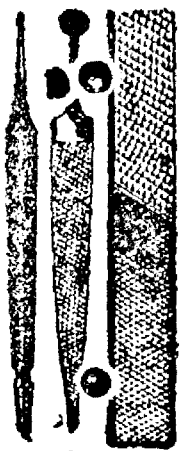
la cari e necesară gheață
puțină, preparate pen-
tru măsurarea vinului și
a berei, conducte la
pregătirea berei și pen-
tru scurs, în prețuri mo-
derate și serviciu promt.
Intreprindere de accesorii
la fabricarea zodei, sticle
de Bohemia, sirup de
smeură, lămâi și ananas,
alabastru și praf de li-
monadă ș a. Comandele
se efectuează prompt și
cu prețuri convenabile.

Ioan Haag

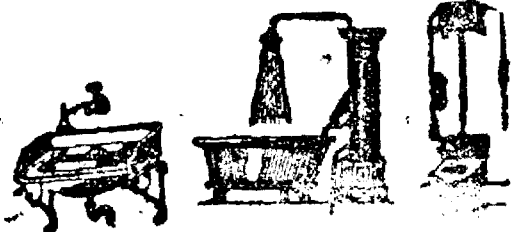
tăietor de pile

Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților
atelierul său de tăiat pile
bine aranjat, unde se pregătesc pile mici
și mari din oțel vărsat de prima calitate ș a.
Primește spre scobire pile mici și mari
vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.
Comandele se execută grabnic și prompt

**Apa-
ducte.**

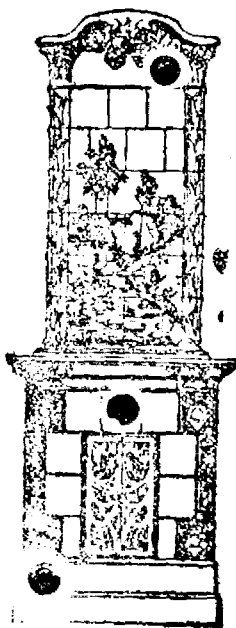

Ceice doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui

**Balázs Mihály, Marosvásárhely, Szentgyörgy-
utca 16 SZ.**

Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărul
și școale. — Specialist în sondej. — Primește pe lângă condiții avantajoase
ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rinduală a caselor și pen-
tru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
— noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoș-
tința on. public, că în Kolozsvár,
Monostori-u. 7, am deschis
un mare magazin înregistrat
și provăzut cu cuptoare din țară
și străinătate, unde se află în de-
pozit permanent cuptoare moderne
de majolică stil secesion și cuptoare
de olane Daniel, precum și cămi-
nuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra de-
pozitului meu model, asigurînd-ul tot
odată despre calitatea perfectă ale arti-
coalelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt
cu deosebită stimă:

**Tamásy József,
Kolozsvár.**

ABONAȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI

**„TRIBUNA POPORULUI”
FOAIE POLITICĂ SĂPTĂMÂNALĂ.**

Abonamentul:

Pe un an . . . 4 Cor. | Pentru România și America:
Pe un jumătate an 2 Cor. | Pe un an . . . 10 Cor.

Administrația: Arad, Strada Deák Ferencz 20.

Haine bărbătești și femeiești, întregi sau desfăcute, draperii și perdele de dantelă, haine de piele, odăjdii, acop. de altare le

Curăță și vapsește

mai bine și mai ieftin dnul

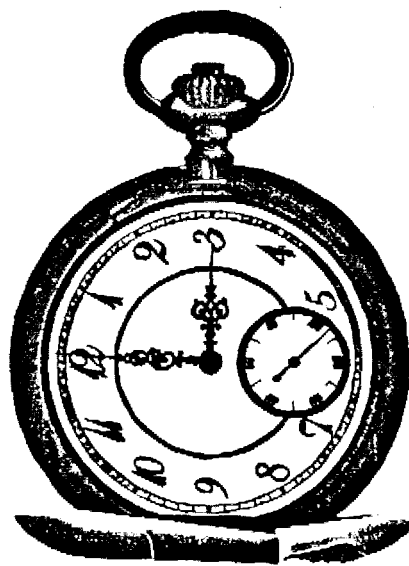
Fintzler Ferencz,

vopsitor și spălător chimic în

Nagyvárad, Bazárépület,

în latura dinspre teatru. În vecini cu ciasornicarul Kepes.

— Rog să se țină seamă la firmă. —

Cele mai bune
orologe
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

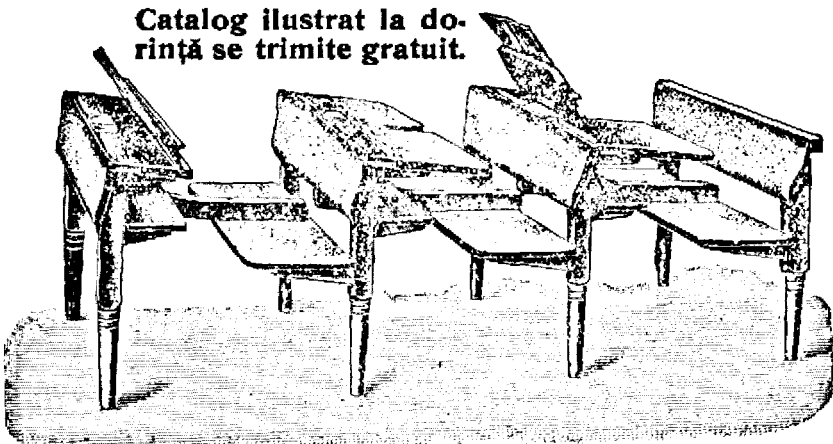
BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit care îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.) Corepondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX., Ipar-utca No 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipes spesele de intabulare, convertez datorii de interese mari.

— Rezolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Pris... pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni să încredere.

Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8. Colțul străzii Murányi

Pregătește toffelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: mășuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori petrolu, facle, lămpi de carbid și alte articole tehnice

Cassete pentru bani.

Catalog gratuit și franco

Edificare ieftină!

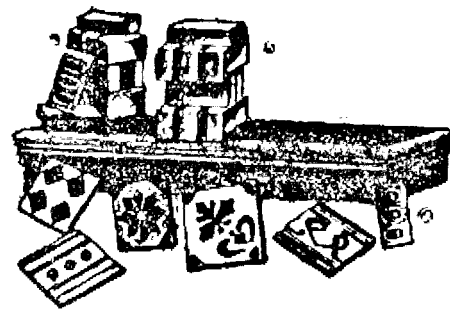
Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

Primesc toffelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terasse, acoperiș fa-cement, învălituri de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curente trimis gratuit.

Iosif Simics

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pierte.

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)

LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.